

Riksdagens protokoll

2006/07:104

Torsdagen den 10 maj

Kl. 12.00 – 15.26

17.00 – 17.17

Protokoll
2006/07:104

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 4 maj.

2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2006/07:FPM76 Meddelande om förbättring av patentsystemet i Europa
KOM(2007)165 till näringsutskottet

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2006/07:113 till konstitutionsutskottet

4 § Planfrågor

Föredrogs

civilutskottets betänkande 2006/07:CU19

Planfrågor.

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under 11 §.)

Anf. 1 EGON FRID (v):

Herr talman! I detta betänkande, CU20, berörs fastighetsrättsliga frågor i motioner väckta under den allmänna motionstiden 2006.

Vänsterpartiet har väckt två motioner, en om friköp av historiska arrenden och en om slutligt avskaffande av fideikommissinstitutet.

Herr talman! Inledningsvis yrkar jag bifall till reservation 2, men naturligtvis står jag också bakom reservation 1 från Vänsterpartiet.

Frågorna om friköp av historiska arrenden och slutligt avskaffande av fideikommissinstitutet rör två historiska, feodala, patriarkala och ideologiska strukturer i svenskt fastighets- och jordäggande.

I betänkandet *Historiska arrenden* (SOU 1991:85) lade 1990 års arrendekommitté fram ett lagförslag om friköpsrätt avseende historiska arrenden. Regeringen, som inte förde fram förslaget till riksdagen, anförde att en sådan lagstiftning inte skulle tillgodose något angeläget allmänt intresse. Vidare anfördes att en lag om friköp inte är förenlig med regeringsformens bestämmelser om egendomsskydd.

Vad som är ett angeläget allmänt intresse är i högsta grad en politisk bedömningsfråga. Vid bedömningen ska hänsyn tas till vad som är godtagbart i ett modernt och demokratiskt samhälle.

Jag anser att rätten för arrendatorer att friköpa den jord som de i generationer har brukat är en väsentlig samhällsfråga av medborgarrättslig karaktär. Det är orättvist att arrendatorer inte har möjlighet att förvärva den trygghet och rättssäkerhet som äganderätten till den arrenderade gården skulle ge. Det finns en obalans i avtalsförhållandet mellan jordägare och arrendator där arrendatorn är den svagare parten. Jordägaren har generellt sett större ekonomiska resurser för att driva en tvist. Arrendatorsföreningar har framhållit att en friköpsrätt skulle leda till en större jämvikt mellan parterna i arrendeförhållandet även om ett friköp inte aktualiseras.

Adelns privilegier har avskaffats. Genom att införa en rätt till friköp kan de sista resterna av det gamla feodalsamhället avskaffas. I praktiken är de nu aktuella arrendatorerna fortfarande frälsebönder. I många fall har de inte möjlighet att skjuta till exempel vildsvin och gäss som förstör grödorna. I stället tar jordägarna betalt för att låta andra personer jaga på marken.

Friköp av historiska arrenden är inte ett hot mot äganderätten eftersom gårdarna har varit utarrenderade under en mycket lång tid. Jordägaren har till skillnad från arrendatorn endast ett ekonomiskt intresse i egendomen. För arrendatorn är arrendestället både hem och inkomstkälla, och så har det varit i många generationer.

Eftersom ägaren vid ett friköp skulle få kompensation för egendomen saknar argumentet att friköpsrätten utgör ett hot mot den enskilda äganderätten relevans. Vidare har arrendegårdarnas värde till stor del skapats genom arrendatorernas arbete och investeringar. Arrendavgiften har betalat den arrenderade egendomen flera gånger om.

Jag anser att det är viktigt att det införs en möjlighet till friköp, inte minst av historiska och ideologiska skäl. Att hänvisa till att få arrendatorer skulle utnyttja en friköpsrätt leder till ett cirkelresonemang. Den unga generationen väljer i dag i stor utsträckning att inte ta över ett arrende från sina föräldrar. Detta leder till att allt fler arrenden avskaffas och till att storgodsen tar över driften av jordbruken.

Av de skäl jag anfört bör regeringen låta utarbeta och för riksdagen lägga fram ett förslag till lagstiftning som innebär att arrendatorer får möjlighet att friköpa historiska arrenden.

Ett slutligt avskaffande av fideikommissinstitutet är ytterligare en symbolisk fråga då detta är ett uttryck för det feodala system som vi haft i Sverige. Tyvärr finns det fortfarande rester av detta.

Sedan lagen om avskaffandet av fideikommisset den 1 januari 1964 trädde i kraft har ett 170-tal fideikommiss avvecklats. Ca 50 fideikommiss kvarstår. I undantagsfall kan regeringen besluta om en förlängning av fideikommisset om egendomen är av synnerligt kulturhistoriskt värde eller om det finns andra särskilda skäl. Den förra regeringen medgav förlängning i sex fall. Som argument för beviljande av dispenser nämns bevarandet av kulturskatter och andra miljöer.

Trots fideikommissets orättvisa konstruktion och dess patriarkala karaktär kan man i dag förstå institutens syften eftersom det då saknades andra metoder för att behålla egendomar intakta vid arvskiften. I dag är situationen annorlunda. Aktiebolagslagstiftningen samt en rad andra möjliga ägandekonstruktioner gör företags och andra egendomar sammanhållande oberoende av arvskiften.

Herr talman! Även om en rätt till friköp av historiska arrenden skulle införas leder möjligheten för regeringen att förlänga ett fideikommiss i praktiken till att en arrendator aldrig kommer att erhålla rätt att friköpa egendom som ingår i ett fideikommiss där förlängning medgivits tills vidare. Fideikommiss utgör därför ett hinder för bönder när det gäller att friköpa den jord de odlar. Det bästa sättet att på 2000-talet bevara kulturmiljöer kan inte vara att göra döttrar arvlösa.

Enligt min mening bör regeringen utarbeta och för riksdagen lägga fram ett lagförslag som innebär att fideikommissinstitutet slutligt avskaffas.

Anf. 2 STEFAN WIKÉN (s):

Herr talman! Just nu debatterar vi ett betänkande där elva motioner behandlas som rör fastighetsrättsliga frågor och som väcktes under den allmänna motionstiden.

Fastighetsrättsliga frågor handlar om avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen, mellan många människors behov och enskilda, privata, intressen.

För oss socialdemokrater är det naturligtvis mycket viktigt att vi har en lagstiftning som innebär att vi människor gemensamt genom demokratiska beslut kan både planera och utveckla samhället och som gör det möjligt för det allmänna att göra de här avvägningarna samt att det finns redskap för demokratin när det gäller att genom politiken påverka samhällsutvecklingen. Självklart måste detta ske på ett för den enskilde tydligt och rättssäkert sätt.

Vi vet att vi socialdemokrater i de här frågorna skiljer oss från borgerligheten. Det framgår tydligt av tidigare diskussioner, debatter och reservationer. Vi vet ju att de borgerliga partierna har en misstro mot det allmänna och vill minska redskapen för demokratiska beslut. Det gäller till exempel expropriationslagstiftningen, förvärvslagstiftningen och den kommunala förköpsrätten. Syftet är att undanröja lagarna för att få en utformning som mer stärker äganderätten på det gemensammas bekostnad.

I det betänkande som vi i dag behandlar finns det egentligen inga andra hänvisningar än hänvisningar till pågående utredningar och till beredningen i Regeringskansliet. Därför har vi socialdemokrater inga reservationer utan avser att återkomma om och i så fall när de borgerliga kommer med faktiska förslag.

Jag vill dock beröra frågan om ersättningsreglerna vid expropriation. En expropriation innebär att en fastighet tas i anspråk för ett allmänt intresse. Beslut om tillstånd fattas av regeringen eller i vissa mindre frågor av länsstyrelsen. Den ska också ske för vissa bestämda ändamål. En avvägning måste alltid göras mellan olika intressen för att uppnå en bra hushållning med våra resurser.

När det gäller ersättningsreglerna har utskottet tidigare gjort ett tillkännagivande, som riksdagen ställt sig bakom, och begärt att det görs en utvärdering för att se över reglerna. Utvärderingen, utredningen, ska vara klar under året.

Utskottet konstaterar att återköp av exproprierad mark innebär rätt många komplicerade frågor. Det handlar om tid för återköp, om hur ersättningen ska fastställas och så vidare. Vi socialdemokrater är väldigt tveksamma till en sådan återköpsrätt. Men vi har inte i dag funnit skäl att reservera oss mot detta utan pekar bara på att vi känner oss väldigt tveksamma.

Som sagt återkommer vi om och i så fall när de i den borgerliga majoriteten har skarpa förslag som de kanske är eniga om.

Anf. 3 CHRISTINE JÖNSSON (m):

Herr talman! Precis som föregående talare sade beskriver detta betänkande fastighetsrättsliga frågor, frågor som berör många människor, deras bostad och deras ägande.

Betänkandet tar upp viktiga frågor som regler för fel i fastigheter, köparens och säljares ansvar och besiktningsmans ansvar. Det tar också upp frågor vad gäller förvärv av skogs- och jordbruksfastigheter och avstyckning av mindre fastigheter. Det är en stor fråga för många. Jag har också som kommunalpolitiker under flera år kunnat vittna om alla de frågor som kommer upp i form av fastighetsförsäljningar och för den enskilde viktiga frågeställningar.

Det pågår på departementet ett flertal utredningar som vi hänvisar till i vårt avslag på motionerna. Vi kommer i vår fortsatta dialog med departementet att bevaka att arbetet fortskrider i dessa utredningar så att det får stor betydelse för den enskildes rätt och säkerhet.

Bakåt sett är det alltför många år som man har kunnat vittna om, som det uttrycks, en alltför rättsosäker ställning för den enskilde i förhållande till staten. Inte nog med att man har tvingats att lämna ifrån sig fastighet-

er eller mark – man har också upplevt att den ersättning man får inte har varit skälig.

Många samtal som jag har fått har handlat om att när kommuner och stat inte har fått som de har velat har hotet om expropriering varit det som de har tagit till. Detta är enligt min uppfattning inte en bra väg att gå eller en bra politik att föra.

Enskilda upplever också att de ofta har stått svarslösa och maktlösa när fastighetsköp har gått fel. Dolda fel och besiktningsmans ansvar är därför en viktig del att fortsätta att arbeta med i de utredningar som pågår på departementet.

Återköp av exproprierad mark, som en av företrädarna här tidigare tog upp, är en ganska besvärlig fråga. Jag tycker i princip att det är viktigt att ta en diskussion och också utreda möjligheten till återköp av exproprierad mark. Man måste i det fortsatta utredningsarbetet beakta ett antal frågeställningar, till exempel om pris, hur länge rätten ska gälla, vem som har rätten, andra arrendatorer som har kommit fram under de år som marken varit exproprierad etcetera. Men det viktigaste är att det sker en utredning och att man verkligen ser till möjligheten att exproprieras mark.

Jag har sett betydelsen för ett antal markägare av att få köpa tillbaka sina exproprierade marker som exproprierades på 60-talet och som återköptes på 90-talet. Det finns mycket starka känslor för möjligheten och rätten att få köpa tillbaka mark.

Förutom de motioner som jag har berört finns motioner, som bland annat togs upp av Egon Frid, om fideikommiss och historiska arrenden. Jag har tittat lite i de handlingar som finns bakåt i tiden och läst den utredning som gjordes på departementet på 90-talet och också de debatter som förekom i riksdagen så sent som för några år sedan.

De stora historiska arrendena ligger på universitet och kyrka. Jag har förstått att de diskussioner som förs mellan universiteten och kyrkan ofta fungerar så gentemot den enskilde att man sluter avtal när mark ska säljas som gör att de som har arrenderat marken också har möjlighet att köpa den.

Man tittade på möjligheten att förändra lagstiftningen på 90-talet men ansåg då, med hänvisning till grundlagens äganderätt, att det inte var genomförbart att generellt införa friköp av arrenden.

Det har också genomförts ett antal kartläggningar och utredningar senare. Regeringen kommer att redovisa sitt ställningstagande under 2007. Vi vill avvakta detta innan vi tar en slutlig diskussion om hur vi ska gå vidare med frågan om historiska arrenden. Frågan om fideikommiss är också till viss del kopplad till den frågan.

Jag kommer själv från Skåne där man lever kvar med många fideikommiss på de gamla godsen. Det är kanske också därför som Christer Adelsbo, som bor i en kommun där denna fråga är ganska aktuell, har skrivit motionen från Socialdemokraterna. Jag kan dock inte, till skillnad från Christer Adelsbo och de övriga motionärerna, anse att detta är ett problem. De flesta av fideikommissen har ju avvecklats på det sätt som lagen föreskrev på 60-talet. Som Egon Frid sade finns det i dag ett 50-tal kvar, men för de flesta av dem finns en avvecklingsplan. Man kommer då att fullfölja lagstiftningens intention. Det har dock förekommit en förlängning av ett antal av fideikommissen, och precis som Egon Frid

säger är det framför allt kopplingen till kulturhistoriskt värdefulla miljöer som gör att man inte vill att marken ska delas upp mellan ett antal markägare. Men förlängningarna är beslutade av den gamla regeringen, i ett av fallen i min egen kommun Svenstorp och Björnstorp, där det var just aspekterna på det kulturhistoriska värdet som man tog upp.

Jag kan till skillnad från motionärerna inte se att detta är ett jätteproblem. Intentionerna i lagstiftningen fortsätter att följas, och avvecklingen sker successivt. Enligt min uppfattning behövs det inga ytterligare åtgärder i nuläget.

Med detta, herr talman, vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på motionerna.

Anf. 4 LENNART PETTERSSON (c):

Herr talman! Fastighetsrättsliga frågor. Förslagsområde från förtroendevalda: fastighetsfel, förvärvslag, fastighetsbildning, försäljningstvång, föreningsstämmor, friköp, fideikommiss.

Först: Fastighetsfel förekommer förvisso, fast föreliggande förslag förfelade. Förlikningsmöjlighet finns. Förtroendefråga föreligger.

Friare förvärvslag för fastighetsköp för företag föreslås. Frågor finns: Fler fastboende? Fler förvärvande fastighetshajar? Fler förfallna fastigheter? Förenklat företagande? Fler fakta fixar förhoppningsvis frågorna.

Friare fastighetsbildning för fler fastboende föreslås. Förtjänar faktiskt fortsatt förundersökning.

Försäljningstvång förekommer, fast frivillig försäljning förståndigare förfarande. Försäljningssummorna fortfarande för försiktigt fastställda. Förhöjningsutrymme förordas.

Föreningsstämmor: Fullmaktsmöjlighet finns. Framställan fimpas.

Friköp för förfäders förhyrda fastighet. Fördelar finns, fast fritt förloppande för fastighetsägaren föredras förmodligen.

Fideikommissen från forntida feodalsamhället förefaller föråldrade, fast förändrad förordning finns fastslagen. Förslaget för sent formulerat, Frid.

Final: Förslagen förkastas.

Ja, herr talman, så kan man uttrycka det om man vill leka lite grann med svenska språket. Jag skulle kunna stanna där, men det kan väl finnas skäl att förklara mina tankar lite mer.

När det gäller fel i fastighet har såväl säljare som mäklare i dag skyldighet att informera om de fel och brister i fastigheten som de känner till. Det är alltså, som det står i utskottets betänkande, redan i dag en bra balans mellan parterna.

Besiktningsmannens roll är svår, och jag ser inga skäl att öka kraven. För att verkligen vara på den säkra sidan tar de ofta upp småfel i anteckningarna, och det finns många spekulanter och köpare som inte kan värdera innehållet i protokollen. Följden blir att de drar sig ur affären, och säljaren står där, ibland utan någon ny köpare. Vi måste vara medvetna om att det är begagnade varor som säljs. Då finns det per automatik naturliga fel på grund av ålder och slitage.

Fideikommissens avskaffande är redan beslutat, och det finns ingen anledning att stifta nya lagar i ärendet, utan tiden löser detta.

Jordförvärvslagen gäller olika i olika delar av Sverige. Hur möjligheten för aktiebolag att köpa jordbruks- och skogsfastigheter skulle påverka dels produktionen, dels antalet fastboende är svårt att bedöma. Samtidigt har både Centerpartiet och alliansen klart uttalat att vi vill skapa enklare regelverk för företagen. Och eftersom många jordbruks- och skogsföretag i dag drivs i bolagsform, även familjeföretagen, är frågan värd att diskutera vidare.

Detsamma gäller frågan om avstyckning av mindre skogsfastigheter. Om en sådan reform, tillsammans med en kommande ändring av strandskyddet, kan medföra att fler bosätter sig på landsbygden är den väl värd att pröva.

Herr talman! Historiska arrenden är en svår fråga. Att inte kunna få ut högsta möjliga pris vid en försäljning eller att inte få sälja till vem man vill är en allvarlig inskränkning i äganderätten. Samtidigt är det bara att erkänna att jag har full förståelse för dem som brukar en gård som har gått i flera generationer och sedan inte får möjlighet att köpa den.

En fråga som man kan ställa är dock: Om man nu har ett så genuint intresse för jordbruk och vill att verksamheten ska gå över till nästa generation, varför har man då inte skaffat en egen fastighet under alla de år som man i stället har föredragit att vara arrendator? Man har hela tiden varit medveten om gällande lagstiftning.

När det gäller lagen om expropriering bedömer jag att det inte är några större fel på den. Problemet är ersättningsnivåerna. Jag anser att det är rimligt med ett pris som innebär en viss kompensation för tvånget att sälja. Vi får väl se vad utredaren kommer fram till om några månader i sin slutredovisning.

Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Anf. 5 EGON FRID (v) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Lennart Pettersson för dikten med det fina svenska språket och alla ord på f! Det passar bra med Frid även där. Jag förstår att du fick det svårt när du insåg att det var *herr* talman och inte *fru* talman som tjänstgjorde.

Som småjordbrukarson från Varaslätten känner jag verkligen för landsbygden. Många lantbrukares enda möjlighet att etablera sig på en gård var att arrendera gården. Genom arrendet fick de en etablering. De hade inte möjlighet att köpa sig en gård. Valet att leva på en arrenderad gård och allt vad det har medfört genom åren måste föranleda att man behandlas på ett särskilt generöst sätt när det gäller överlåtelse av gård och därmed ges en form av förtursrätt vid ett kommande förvärv.

Jag reagerar på och tycker att det är lite cyniskt när Lennart Pettersson hävdar att det bara hade varit för dessa att köpa en gård eftersom de visste spelreglerna. Men så enkelt kanske det inte var den dagen de ville etablera sig som lantbrukare. Möjligheten de hade var att arrendera en gård.

Är det inte rimligt att en lantbrukarfamilj som har etablerat sig via en arrendegård ska ha speciella fördelar och ha en form av förtur den dagen man vill och får möjlighet att överta gården?

Anf. 6 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Egon Frid och jag har samma bakgrund. Vi kommer båda från små lantbruk, förvisso självägt i mitt fall men ändå.

Du har helt rätt i resonemanget om att när man etablerar sig som lantbrukare är det inte självklart att man har ekonomin att köpa en fastighet, utan man börjar som arrendator. Men talar vi om historiska arrenden kan dessa många gånger ha gått i arv i ett antal generationer. Under den tiden har det funnits förutsättningar att bygga upp ett kapital som gör att man kan växla från en arrendegård till en egen ägd fastighet. Jag känner till många exempel där man har börjat i liten skala och sedan växt. Det är precis som att köpa en mindre jordbruksfastighet eller en mindre villa och byta upp sig i takt med att ekonomin tillåter det.

För många har det varit ganska förmånligt att vara arrendator, även på en del större gods. Det har inneburit att man kanske har använt överskotten till annat än att tänka på en kommande fastighetsplacering.

Frågan är svår. Vi tar exemplet ur jordägarsynpunkt: Om vi som villaägare inte skulle få lov att sälja vår fastighet till vem vi ville och få ut det pris vi ville på den allmänna marknaden hade vi tyckt att det var en inskränkning i vår äganderätt. Det perspektivet ska man ha med sig även när det gäller jordbruksfastigheter.

Anf. 7 EGON FRID (v) replik:

Herr talman! Även om det handlar om historiska arrenden har kanske en familj etablerat sig i den bygden i generationer genom arrendegården. Lennart Pettersson kan inte bortse från den investering som många arrendatorer har gjort i egendomarna på gården med sina överskott från näringsverksamheten, det vill säga jordbruket.

Det finns skäl att dra paralleller mellan besittningsrätten på en arrendegård och en lägenhet som man hyr. Man måste ha fördelar av att ha haft en etablering och att man har lagt sitt liv och sin själ på att sköta en gård.

Det är märkligt när vi kommer till dessa frågor att ni alltid hänvisar till äganderätten och säljarens rättigheter och aldrig vill se till situationen som hyresgästen eller arrendatorn befinner sig i.

Anf. 8 LENNART PETTERSSON (c) replik:

Herr talman! Christine tog upp exemplen Svenstorp och Björnstorp. Jag kan ta ett annat exempel. Trolleholms gods i min hemkommun var ursprungligen en av de största fastigheterna med många arrendegårdar, och en del har sålts på grund av generationsskiftet. Men där har man i arrendeavtalet lagt in att de investeringar som görs skrivs av. Lämnar man arrendegården i förtid får man ut sin del, den återstående bokförda delen, av investeringen. Det är en ren företagsekonomisk uppgörelse som man har i det sammanhanget.

Det man i mångt och mycket missar som arrendator, och som kanske har accelererat de senaste åren, är värdetillväxten. Det var därför som jag sade att detta är en svår fråga. Det är inte svart eller vitt för jordägare och arrendator, utan det finns olika avvägningar att göra. Men sitter jag som arrendator och vet att jag inte får någon värdetillväxt genom att sälja fastigheten, vad gör jag då med mitt överskott? Jag behöver inte nödvän-

digttvis köpa en ny traktor eller tröska, utan jag kan placera i annat som kompenserar mig för en del av det värdebortfall som jag hade fått om jag hade ägt fastigheten.

Alternativt är det trots allt fritt för en företagare att välja vilken företags- och fastighetstyp man vill äga och driva. Möjligheten finns. Vissa tar bollen och går vidare, medan andra fortsätter att sitta där. Men ingen kan säga att de inte är medvetna om situationen.

Det finns skäl att titta vidare på detta och koppla det till besittningsskyddet. Inte minst finns det skäl att lägga in den aspekten kopplad till hur det är med vanliga hyresrätter och liknande om man ska få gå in och fortsätta att hyra. Vi kan väl fortsätta att hålla frågan levande.

Anf. 9 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! Detta betänkande om fastighetsrättsliga frågor är inte särskilt omfångsrikt. När man läser igenom det skulle man kunna tro att vi har ett utskott som är väldigt enigt med tanke på att det bara finns två reservationer. Bakomliggande frågor kan ändå ge upphov till kommande intressanta principdiskussioner.

Jag har vid flera tillfällen tidigare här i kammaren talat om reglerna i jordabalken, om besiktningsmannens ansvar, fastighetsmäklarnas ansvar och så vidare. Jag tror att vi har en problematik som vi måste lösa. Bakgrunden till det är att det enligt min uppfattning fortfarande förekommer alldeles för många tvister i våra domstolar i de här ärendena. Ett sätt att komma till rätta med detta är att lagreglera besiktningsmannens ansvar och på det viset kanske komma ifrån de mer besvärliga tvisterna mellan köpare och säljare. Jag vet att man i Danmark har ett system som bygger på obligatorisk besiktning och på försäkringsförfarande och som tycks fungera utmärkt. Det där återkommer vi till i ett senare skede.

I övrigt, med tanke på vad andra företrädare här har sagt och för att vi inte ska upprepa allting, ska jag begränsa mig till att vara tydlig beträffande expropriationsersättningen, för jag har inte uppfattat riktigt att det har kommit fram. Inom kort kommer ett tilläggsdirektiv till utredaren, och så småningom kommer vi att få förslag om hur ersättningsfrågorna ska behandlas i framtiden. Vi är naturligtvis alla måna om att den som tvångsvis blir av med sin mark eller sina byggnader också ska få en ersättning som upplevs som rimlig och rättvis.

Vi ser fram emot denna utredning.

Slutligen beträffande de historiska arrendena är det en riktigt lång historia som nu kanske till slut får sin lösning, här i riksdagen i alla fall. Under den tid som detta har diskuterats har det skett ett stort antal avvecklingar av sådana arrenden mellan de berörda parterna. Det är min förhoppning att det ska kunna ske även beträffande den resterande gruppen, även om jag har förstått att det finns motsättningar och besvärligheter inte minst i södra Sverige.

Det viktigaste tror jag ändå är att vi som lagstiftare kommer till ett beslut. Då har vi först och främst att vänta på ett ställningstagande från regeringen. Beroende på hur det ställningstagandet blir får vi ta en debatt här i riksdagen om vi ska gå den ena eller den andra vägen. Det återstår att se.

Slutligen yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 10 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag får väl börja med att säga vad min vän på andra sidan bänkraden nyss sade: Vad ska du säga efter detta?

Sist i kön får man möjligheten att tala om de frågor som tas upp i betänkandet. Jag har ingen lust att upprepa allt, så jag tänker göra en liten sammanfattning.

Jag yrkar naturligtvis bifall från Kristdemokraterna till förslaget i civilutskottets betänkande och avslag på reservationerna.

Vad tar man upp? Jo, jordabalken, köparnas och säljarnas rättigheter och skyldigheter. De tycker inte vi behöver ändras. Jordförvärvslagens tillståndsregler är nyligen ändrade. Dem kan man följa och se om vi behöver göra något ytterligare. Poströstning i samfällighet går redan att genomföra. Av vilken anledning ska vi gå in och ändra på lagar och regler när man redan har den möjligheten?

I alla andra frågor som tas upp i detta betänkande, CU20, handlar det om att det finns utredning, det sker översyn, frågorna bereds i Regeringskansliet. Då väntar vi på svaren. Vad kan vi mer säga om det när vi har en regering som håller på att på olika sätt ta in nya synpunkter och nya idéer och förändringar och kanske till och med får in att det finns väldigt mycket på det här området som är bra och som vi inte behöver göra förändringar av? Vi avvaktar den typen av kunskap. Sedan kan det naturligtvis i varje enskilt ärende finnas saker som behöver tas upp så småningom.

Med det, kära vänner och herr talman, tackar jag för ordet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

6 § Grönboken om översynen av konsumentregelverket

Föredrogs
civilutskottets utlåtande 2006/07:CU30
Grönboken om översynen av konsumentregelverket.

Anf. 11 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Det här ärendet handlar om att civilutskottet ska lämna ett utlåtande över den grönbok som handlar om översynen av konsumentregelverket. Ett bra konsumentskydd är viktigt i Sverige och i Europa. Sverige är i dag ett föregångsland när det gäller konsumentfrågor och måste även fortsättningsvis vara ett land som ligger i framkant. Eftersom Socialdemokraterna och den borgerliga majoriteten inte har riktigt samma syn på vem som ska ta ansvar för konsumentinformationen till medborgarna är jag orolig för den nuvarande regeringens ambitioner på det konsumentpolitiska området. Tidigare väldokumenterade diskussioner vittnar om att vi tycker olika även inom detta område.

Jag tror att det skiljer sig ganska mycket i synen på vem som ska ta ansvar för att konsumenten ska skyddas i handeln över gränserna. Vi känner en osäkerhet över hur regeringen kommer att hantera detta fortsättningsvis. Det får inte vara så att det är marknaden som styr över kon-

sumenten och inte tar hänsyn till den enskilda konsumentens förutsättningar och behov.

Konsumenterna kanske avstår i dag från att handla över nätet i den utsträckning som de önskar. Orsaken är att konsumenten inte vet vilket skydd som finns när man handlar gränsöverskridande.

Varje år får Konsument i Europa, som för övrigt är kopplat till Konsumentverket, ta emot hundratals klagomål från konsumenter som ändå vågar handla på nätet och över gränserna. Klagomålen gäller allt från uteblivna varor, försenad leverans till problem med tillbakabetalningen av pengar.

Konsumentpolitik kommer att bli en prioriterad fråga på EU-nivå i framtiden. Det är viktigt att man värnar konsumentintresset och inte prioriterar marknadsintresset. Vi måste se till att trygga våra konsumenter i våra länder så att handeln över gränserna utvecklas och ökar mellan länderna.

Jag mötte i går landets konsumentvägledare på en konferens i Halmstad. De var mycket oroade över avsaknaden av konsumentpolitik i vårt land i dag. Efter utlokaliseringen av Konsumentverket till Karlstad har det blivit en myndighet med personalbrist och ekonomiska nedskärningar som följd. Vi hoppas att detta bara är tillfälligt och inte tecken på att konsumentpolitik är något som den borgerliga alliansen inte prioriterar.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att det är av största betydelse att vi har en levande och stark dialog i riksdagen om dessa frågor. Mot bakgrund av den tvekan som vi redovisat i vår motivering till reservation är det viktigt att regeringen under den här processen återkommer till riksdagen och till civilutskottet och redovisar hur förhandlingarna går och redogör för de olika alternativ till ställningstagande som finns i de olika delarna.

Herr talman! Konsumentpolitik är av större betydelse än vad vi tror, framför allt när vi ser det ur EU-perspektiv där vi inte har riktigt samma referensramar att arbeta utifrån. Med det yrkar jag bifall till motiveringen till vår reservation.

Anf. 12 EGON FRID (v):

Herr talman! Grönboken om översynen om konsumentregelverket handlar om utskottets och regeringens bedömningar angående om den nuvarande svenska konsumentskyddsnivån kan bibehållas och om konsumentskyddet, såväl det nationella som det europeiska, kan vidareutvecklas inom ramen för det nya gemensamma regelverket. Här krockar ännu en gång synen – överstatlighet kontra mellanstatlighet. Vänsterpartiet tycker att meningsfulla mellanstatliga förändringar av konsumentskyddet som gynnar just tryggheten för konsumenterna i en ökad gränsöverskridande handel är bra. Dock får en full harmonisering av konsumentregelverket en överdrivet stor överstatlig inriktning. Det vi i Vänsterpartiet är oroliga för är att man mer ser till den inre marknadens intressen än till ett verkligt bra konsumentskydd. Därför har Vänsterpartiet en reservation om motiveringen i utlåtandet, och jag yrkar bifall till den.

Argumentationen i reservationen om motiveringen från s och mp ställer jag mig till stora delar bakom, särskilt beträffande den oro och skepsis som redovisas angående den nuvarande regeringens ambitioner, underförstått brist på ambitioner, på det konsumentpolitiska området.

Prot. 2006/07:104
10 maj

*Grönboken om
översynen av
konsumentregelverket*

Jag ställer mig också bakom det som Socialdemokraterna och Miljöpartiet uttalar i sin reservation angående motiveringen och som handlar om att vi även fortsättningsvis ska ha en levande och stark dialog i riksdagen i konsumentpolitiska frågor liksom i andra frågor som berör nationella intressen kontra europeiska intressen.

När det gäller graden av harmonisering skiljer vi oss dock åt i denna fråga. Jag tror att full harmonisering innebär att vi inte kan bibehålla en hög ambitionsnivå, vilket vi från Vänsterpartiet verkligen vill säkerställa.

Herr talman! Jag vill slutligen framföra att Sverige säkert inte alltid har den bästa lagstiftningen i Europa i fråga om konsumentskyddet. Men jag anser att vi i Sverige har en relativt trygg och inarbetad praxis. Det är därför önskvärt att Sverige nationellt stärker lagstiftningen i enlighet med vår praxis i stället för att vi förlitar oss på en fullt harmoniserad konsumentlagstiftning inom EU.

Anf. 13 JAN LINDHOLM (mp):

Herr talman! Civilutskottets utlåtande CU30 gällande grönboken om översynen av konsumentregelverket inom EU är det andra försöket, tror jag, från civilutskottets sida att spela en mer aktiv roll i den demokratiska förankrings- och påverkansprocess som vi vill vara med i när det gäller förslag från kommissionen.

Det första äventyret på detta område gällde EU-lagstiftningen som handlade om regler för skilsmässor. Där fick vi genom ett utskottsbesök i Bryssel möjlighet att uttrycka vårt kraftiga ogillande av förslaget. Vi bröt till och med mot regeringsformen och talade direkt med de ansvariga i Bryssel. Ändå tyckte jag att det verkligen kändes tydligt hur maktlös riksdagen har blivit.

Nu har vi ett ärende där kommissionen den 8 februari i år antog en grönbok med 30 frågor, där berörda parter uppmanades att senast den 15 maj inkomma med synpunkter. Det innebär att de så kallade berörda hade hela 96 dagar på sig att tycka till. Det kan man tycka är gott om tid.

Utskottets första kontakt med ärendet inträffade den 27 februari. Av de totalt 96 dagarna hade då redan 19 passerat. Justitiedepartementet informerade då utskottet om ärendet. Och självklart behöver departementet en viss tid för att sätta sig in i frågorna. 77 återstod alltså då.

Den 13 mars fick ledamöterna i utskottet materialet gällande grönboken översatt till svenska. Jag förstår att det tar tid. Nu återstod alltså 62 dagar för förankring och process.

Den 20 mars får utskottet en kompletterande föredragning från ansvarig statssekreterare och även kopior på de remissvar som då hade inkommit. Då var det 55 dagar kvar.

Utskottets första behandling sker den 27 mars, och då finns de resterande remissvaren från svenska organisationer tillgängliga för ledamöterna. 49 dagar återstår.

Två dagar senare, den 29 mars, behandlar utskottet frågan en gång till. Det är alltså utskottets andra behandling. Justering av utlåtandet sker sedan den 12 april, i god tid för att vi ska hinna planera den kammardebatt som vi har i dag före den 15 maj.

Varför drar jag detta? Jo, det handlar om demokratins villkor. Den 15 februari, sju dagar efter det att kommissionen hade tagit sitt beslut om grönboken, fanns ärendet av naturliga skäl inte med i utskottets långtids-

planering. Trots det har utskottets presidium med hjälp av kansliet klarat av att skapa en beslutsprocess som har innehållit aktiviteter vid sex olika tillfällen under 44 dagar, från den första föredragningen till justeringen. Det tycker jag är beundransvärt.

Trots denna fantastiska hantering anser jag emellertid att det är viktigt att ställa frågan: Hur demokratiskt är det att bereda ett ställningstagande i ett nationellt parlament på det sättet? Även om jag är mycket imponerad av utskottets och kansliets arbete och att man på så kort tid har måktat med att skapa en så grundlig process, så vill jag peka på att det faktiskt fanns utrymme endast för 16 dagars förankringsarbete från det att ledamöterna den 27 mars fått samtliga handlingar och fram till justeringstillfället. Det är alltså 16 dagar – den period som ledamöterna hade tillgång till beslutsmaterial och underlaget i dess helhet.

Man ska även komma ihåg att från det att kommissionen tog sitt beslut den 8 februari förflöt endast 40 dagar innan utskottet fick kopior på de först inkomna remissvaren och 47 dagar tills samtliga remissvar inkommit från svenska organisationer. Säkerligen hade flertalet av dessa organisationer inte fått tillgång till kommissionens frågor förrän ett antal dagar efter, eller kanske till och med veckor efter, det att kommissionen tagit sitt beslut. Om det vet jag ingenting.

Men med så små tidsmarginaler som jag har försökt att redovisa menar jag att det knappast kan vara så att vare sig remissinstanserna eller de politiska partierna har hunnit med att ha några mer omfattande interna processer.

Risken med de korta tider för reflexioner som arbetet med EU-lagstiftning uppenbarligen tycks leda till är att det endast är de personer som har ett direkt ansvar på respektive nivå och i olika instanser som i praktiken har möjlighet att reagera. Och även om jag har svårt att så att säga identifiera mig själv med själva begreppet är det uppenbart att formerna för detta arbete gör att vi får någonting som man skulle kunna kalla eliternas process. Det handlar om dem som har möjlighet att åka till Bryssel och tala med dem som handlägger frågorna eller de få personer som hinner upptäcka att frågan faktiskt passerar en svensk remiss- och kommunikationsrunda. Det är dessa personer som i praktiken har möjligheter att lämna synpunkter eftersom det bara handlar om att lämna synpunkter. Besluten tas ju i annan ordning.

Jag tycker verkligen att det är uppenbart hur maktlös riksdagen har blivit, samtidigt som jag uppfattar att departementens förhandlare i praktiken har ökat sitt inflytande.

Herr talman! Jag tycker att det är svårt att bedöma konsekvenserna av en EU-harmonisering. Syftet och ambitionerna att stärka och förenkla för konsumenterna, främst vid gränsöverskridande handel men också genom harmoniserande regler, att underlätta för konsumenterna att byta mellan länder, att förflytta sig och fungera effektivt på de olika marknader som ändå finns inom EU med de nationella särarter som ändå finns är självklart väldigt bra. Men om förslagen som finns i grönboken i slutändan, när de konkretiseras, i praktiken verkligen innebär förändringar som förenklar tillvaron får vi se så småningom. Det kan vara så att praktiken blir än mer komplicerad för den enskilde konsumenten.

Herr talman! Jag har uppfattat att utlåtanden som det här är fråga om enbart ska läggas till handlingarna och att riksdagen inte på samma sätt

som med betänkanden tar ställning till dokumentet och de reservationer som finns i utlåtandet. Men det är möjligt att jag inte har förstått detta eftersom det för min del är första gången. Därför yrkar jag bifall till reservation 1 om det kanske skulle ha någon betydelse för hanteringen eller för protokollet.

Jag ser stora brister i det som jag vill kalla våra demokratiska beslutsformer när det gäller utskottets deltagande och vårt försök från riksdagens sida att spela en roll i lagstiftningen på EU-nivå. Ändå uppfattar jag inte arbetet som helt meningslöst. Man skulle kunna säga att det rent formellt faktiskt är helt meningslöst för riksdagen, men det innebär ändå en sorts kunskaps- och utbildningsprocess som på sikt berör många i samhället. Det har naturligtvis betydelse, även om det är mer svårfångat.

Det demokratiska underskottet i EU växer ganska tydligt i takt med att alltmer av beslutsfattandet successivt flyttas över från de nationella parlamenten till förhandlingsapparaten i Bryssel. Det är, herr talman, vad jag konkret har lärt mig av arbetet med det här utlåtandet.

Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m):

Herr talman! Vi har i dag att ta ställning till den första grönboken från EU-kommissionen på konsumentområdet. Det gäller en översyn av regelverket i konsumentfrågor. Syftet med grönboken är att från alla berörda parter få synpunkter när det gäller hur översynen ska ske och att få svar på ett antal frågor.

Målet med översynen är att hitta rätt balans mellan konsumentskydd och företagens konkurrenskraft och därigenom skapa en verklig inre marknad för konsumenterna. En omarbetning ska även medföra att regelverkets volym minskar.

Regeringen har sett till att remissbehandling av grönboken skett. Utskottet har valt att inte ta ställning till de mer konkreta frågeställningarna utan begränsar sig till de tre övergripande frågor som förts fram i grönboken.

De flesta EU-direktiv som ingår i nu gällande konsumentregelverk uppfyller inte längre kraven på dagens föränderliga marknader, särskilt med tanke på den digitala tekniken och den allt större betydelsen för de digitala tjänsterna, såsom nedladdning av musik. Data- och programvaror omfattas exempelvis inte av konsumentköpsdirektivet, vilket är en brist. Så kallade onlineauktioner på nätet regleras på olika sätt i de olika medlemsländerna. Regelskillnader mellan medlemsstaterna bidrar till konsumenternas rädsla och osäkerhet när de ska göra köp över gränserna.

Konsumenterna måste kunna lita på att de har likvärdiga rättigheter och tillgång till likvärdiga påföljder om något går fel. Likaså måste företag kunna dra nytta av ett förutsägbart regelverk och enklare regler, vilket gör det lättare att bedriva handel i hela EU.

Lagboken framhåller att konsumenterna spelar en mycket viktig roll som drivkraft bakom all ekonomisk utveckling också när det gäller att skapa tillväxt och sysselsättning. Detta är något som vi helt ställer oss bakom. Det är ju i samband med medborgarnas roll som konsument som fördelarna med EU blir som mest synliga.

Kommissionen menar att konsumentdimensionen, särskilt när det gäller den inre marknaden, måste få större utrymme. Internethandeln underlättar integrationen av de olika detaljhandelsmarknaderna inom EU, men

hindren måste bort och förtroendet för handeln över gränserna måste öka. EU-kommissionen har som mål att stärka konsumenternas ställning, att uppnå högre välfärd med lägre priser och större utbud och att skydda konsumenterna mot risker och faror. Här ingår också större valfrihet, ökat förtroende för konsumenterna och främjande av tillväxt, sysselsättning och ökad konkurrens.

Regeringen har vid överläggningar och samråd med civilutskottet samt i sin faktagenomnämning fört fram sina synpunkter. Regeringen välkomnar en översyn av konsumentregelverket och ser värdet av en väl fungerande inre marknad. Man poängterar tydligt att Sverige eftersträvar ett fullgott konsumentskydd på hög nivå inom hela EU med likformiga och enkla regler. Detta är synpunkter som vi delar med regeringen.

Herr talman! Utskottet har tagit del av remissinstansernas synpunkter på grönboken. Det råder en stor enighet och majoritet om ett blandat tillvägagångssätt för översynen, om att det ska gälla för alla konsumentavtal och ha en fullständig harmonisering. Det är bra att så många konsumentorganisationer och andra är så överens. Regeringen förordar precis detsamma och framhåller också enhetliga och tydliga definitioner av begreppen konsument och näringsidkare.

Civilutskottet ansluter sig till regeringens bedömningar och förutsätter att konsumentskyddet, både det nationella och det europeiska, kan utvecklas inom ramen för det nya gemensamma regelverket. Vi känner oss därmed trygga inför översynen och det framtida arbetet.

Herr talman! De socialdemokratiska ledamöterna samt ledamöterna från Vänsterpartiet och Miljöpartiet har valt att lägga motivreservationer när det gäller grönboken. Där framgår att man inte litar på regeringens uttalanden och skrivningar om ett högt konsumentskydd. Man ifrågasätter regeringens ambitioner på det konsumentpolitiska området. Det är synd att man gör partipolitik av en gemensam angelägenhet för Sverige och svenska konsumenter, där den tidigare och den nuvarande regeringen inte har gjort någon skillnad mot EU i sina målsättningar.

Socialdemokraterna är oroliga för den borgerliga regeringens konsumentpolitik. Vänsterpartiets Egon Frid menar att Sverige ska ha en strängare konsumentlagstiftning. Från Miljöpartiets håll uttalas att man inte tror att EU-kommissionen värnar konsumentintresset i alla delar.

Men det finns en fara i att ge bilden av konsumenten som svag. Det leder bort från det personliga ansvaret till att det offentliga alltid ska ta ett större ansvar med starkare lagstiftning och fler regler. Det finns en fara i att se marknaden som ett hot. Vi är alla en del av marknaden. Konsumentens efterfrågan är en stor del av marknaden, och den är viktig.

Herr talman! Vi moderater och hela alliansen vill ha en konsumentpolitik som öppnar för mer konkurrens. Vi stöder tanken på ett bredare utbud och vi vill stödja konsumentens olika intressen och framför allt valmöjligheter. Men om kraven på producenter och andra i näringslivskedjan blir för stora riskerar man att varor och tjänster fördyras eftersom det till sist alltid är konsumenten som ska betala.

Regeringen har för avsikt att behålla och stärka konsumentskyddet på olika områden inom ramen för det gemensamma regelverket. Vi vill att enhetliga regler ska ta bort konkurrensskillnader som funnits och som gjort det dyrare för svenska konsumenter.

Prot. 2006/07:104
10 maj

*Grönboken om
översynen av
konsumentregelverket*

Det kan uppfattas som att de två motivreservationerna enbart är markeringar till den svenska regeringen, då utskottet i sak är helt överens om hur översynen av konsumentregelverket ska ske. Regeringen liksom utskottet har tydligt deklarerat vikten av ett högt konsumentskydd. Det hade därför funnits en poäng i att vara helt eniga.

Jag yrkar därför bifall till utskottets utlåtande och avslag på motivreservationerna.

Anf. 15 EVA SONIDSSON (s) replik:

Herr talman! Vi känner oro eftersom vi ser att det saknas konsumentpolitik i dag i Sverige. Vi känner inte att det lyfts fram frågor från regeringshåll på det sätt som borde ske. Vi vet att många konsumenter i dag är duktiga på att ta in information, men alla kan inte det. Alla har inte möjlighet att använda datorer.

Det har sagts här i Stockholm att Sverige är det IT-tätaste landet, där folk är lika kloka och lika duktiga på att ta fram information som en konsumentvägledare till exempel, och där alla kan låna en dator. Men alla kan inte hantera datorer. Det är därför vi känner oro. Man lyfter inte fram att alla ska få lika möjligheter att ta del av information. Alla får inte samma förutsättningar i dag att göra det.

Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag förstår inte alls oron. Det har absolut inte skett någon förändring. Regeringen har inte genomfört några förändringar. Det finns ingenting som talar för det du säger. Ni målar upp en bild av det ni tror ska komma. Men vi lever med resultatet av den politik som ni har fört. Vi har haft konsumentfrågor i utskottet och har diskuterat det här i kammaren vid ett flertal tillfällen. Jag har själv personligen talat om vikten av ett högt konsumentskydd. Jag tycker att ni i det här fallet inte håller er till fakta utan målar upp en bild av någonting som ni tror ska komma. Jag tycker att det är fel.

Anf. 17 EVA SONIDSSON (s) replik:

Herr talman! Det är möjligt att du tycker det, Katarina. Jag känner ändå att vi måste se till att vi värnar även de svaga konsumenter som finns i vårt land. De ska få samma möjligheter som i övriga länder och som övriga konsumenterna som är starka.

Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik:

Herr talman! Jag tror inte alls att man ska ha den oron. Se inte marknaden som ett hot. Det svenska konsumentskyddet har under socialdemokratisk tid byggts upp till ett mycket högt och starkt konsumentskydd på de flesta områden. Det finns i dag inte någon som säger att man ska ändra på detta.

Jag tror att man kan vara trygg. Jag tror inte heller att man alltid ska överbetona konsumenterna som svaga. Efterfrågan från konsumenterna är det som kommer att styra utvecklingen av hur varor och produkter kommer att se ut i framtiden. Jag tror att man kan vara lugn på den punkten.

Herr talman! Jag och Centerpartiet står bakom utskottets och regeringens bedömningar när det gäller grönboken om översyn av konsumentregelverket. Vi förutsätter också att översynen kommer att innebära att den nuvarande svenska konsumentskyddsnivån kan bibehållas och att konsumentskyddet, såväl det nationella och det europeiska, kan vidareutvecklas inom ramen för det nya gemensamma regelverket.

Det är viktigt med en bra och stark EU-linje i konsumentfrågorna, eftersom vi lever i en alltmer rörlig och föränderlig värld där konsumenter handlar både varor och tjänster utanför det egna hemlandets gränser. Regelverket bör enligt Centerpartiet göra det lättare för konsumenterna att välja eller välja bort.

För att vi som konsumenter ska kunna göra medvetna och kunskapsgrundade val när vi går såväl till kvartersbutiken och gör små inköp som när vi gör ett större inköp på den europeiska marknaden kräver det att vi som konsumenter har tillgång till tydlig och begriplig information som dessutom är konsekvent.

Denna information måste förstås vara tillgänglig och lättförståelig. Jag kan ta ett exempel. När ett flygbolag alldeles nyss gick i konkurs visade det sig att de flesta som hade köpt biljetter inte visste om eller när de stod utan ersättning, om de hade rätt att kräva ersättning och i så fall vad och från vem.

Herr talman! Information är A och O för att vi ska kunna känna oss trygga i konsumentfrågor. Att kunna välja att handla sund och säker mat utan ohälsosamma tillsatser, med tydlig ursprungsmärkning och odlad och framtagen med stor djur- och miljöhänsyn, ger trygghet. Den regeln har vi i Sverige.

Konsumenterna har rätt att kunna kräva tydliga regler och veta vad olika produkter innehåller. Det är en av flera anledningar till vikten av en harmonisering av regelverket inom EU.

Herr talman! Det är viktigt att särskilt värna sårbara konsumenter. Jag tänker då i första hand på barn. Barn är mer sårbara som konsumenter i dag än tidigare. Flera är redan vid tidig ålder ute på Internet och kan använda sig av betaltjänster utan att vare sig veta eller förstå att det kostar pengar.

Sverige tillåter inte reklam riktad till barn under tolv år. Men på Internet är inte den regeln lika självklar. Eftersom barn har svårare att urskilja vad som är reklam och även svårare att vara kritisk till budskapet är det viktigt att hitta gemensamma regler för att kunna fortsätta att skydda barn från den här typen av reklam.

Ett relativt nytt fenomen vi måste förhålla oss till är de så kallade sms-lånen. Man vänder sig i första hand till unga vuxna och människor som av olika anledningar inte får det som betecknas som vanligt lån. De tar dessa snabba pengar. Det har ofta visat sig vara extremt ofördelaktigt. Följden kan lätt bli att de skuldsätter sig och kommer in i en negativ spiral med allt vad det innebär.

Det finns också, som det sades här tidigare, äldre som inte har så god vetskap om moderna tjänster. De behöver också hjälp och stöd för att kunna bli trygga konsumenter.

Med detta tackar jag för ordet och yrkar bifall till utskottets utlåtande och avslag på reservationerna.

Anf. 20 YVONNE ANDERSSON (kd):

Herr talman! Jag är en lycklig kristdemokrat som kan yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet, ett utlåtande som civilutskottet har gjort. Framför allt håller jag med mina kolleger från allianspartierna som har varit uppe i debatten.

När jag tittar lite grann på reservationerna kan jag egentligen inte finna någonting konkret som gör att vi inte är överens. Det finns en motivering som vi inte är överens om. Det är att man känner en viss tveksamhet inför regeringen.

Nu har det inte varit så mycket känslor som man har diskuterat i kammaren. Jag tror heller inte att man ska fortsätta med det. Men det vore märkligt om inte oppositionen känner tveksamhet till regeringen. Problemet är bara att ni måste skriva ut det. Ni är inte vana vid det.

Vi som är vana vid det vet att vi har gjort det i många år. Vi är i dag glada att vi kan känna trygghet i att regeringen tar de här frågorna på allvar. Med det tackar jag för ordet och yrkar bifall till utlåtandet och avslag på reservationerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Jakt och viltvård

7 § Jakt och viltvård

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07: MJU10
Jakt och viltvård.

Anf. 21 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s):

Herr talman! I dag ska vi debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande om jakt och viltvård. Jakt är en av människans äldsta kulturyttringar och är i dag en betydelsefull verksamhet för många i vårt land. I dag finns det ungefär 300 000 aktiva jägare i Sverige, och 13 procent av Sveriges befolkning lever i hushåll där någon jagar. Ser man till siffrorna för norra delen av Sverige är det ungefär 30–40 procent som bor i ett hushåll där någon jagar.

De frågor vi har att behandla i dag berör och engagerar väldigt många. Även frågeställningarna är många. Med den begränsning av tid vi har här väljer jag att i den här debatten ta upp en del av de frågor som jag anser vara mest aktuella på området. Men jag är helt säker på att vi kommer att få fler möjligheter att debattera jaktfrågorna i utskottet under mandatperioden.

Jag vill börja med att kommentera en av våra reservationer som berör betänkandets stycke om uthållig jakt och viltvård. Vi socialdemokrater har i sak ingen invändning mot majoritetens text på området. Men däremot anser vi det vara ett väldigt märkligt förfarande med en politisk inledningstext i ett motionsbetänkande, vilket är något nytt i riksdagsarbetet. Vidare anser vi att vissa infallsvinklar saknas. Därför har vi skrivit en reservation även på den punkten.

Jakten och viltvården är en tradition att bevara samtidigt som kopplingen till fritids- och turistnäringen erbjuder stora utvecklingsmöjligheter. På det sättet är jakt och viltvård också av stor betydelse för sysselsättningen framför allt på landsbygden.

Sverige är och ska vara ett föregångsland när det gäller att förvalta våra naturresurser och de vilda djuren. Vilt är en begränsad och gemensam resurs. Om vi förvaltar vårt vilt på ett bra sätt med balans mellan tillgång och avskjutning kommer vi också att få vilda djur som mår bra.

Tillgången på vilt påverkas av det lokala jaktuttaget men även av vad som händer utanför Sveriges gränser. Det gäller till exempel globala miljöförändringar och internationella politiska beslut. Det betyder att förvaltningen på lokal nivå är starkt kopplad till flera andra nivåer, regionalt, nationellt, kanske framför allt europeiskt och globalt. Det är något som vi också måste beakta.

Herr talman! En ansvarsfull jakt är en förutsättning för en god viltvård. Det är viktigt att vi skapar möjligheter för fler att kunna jaga. Vi har i dag en ganska hög medelålder på den svenska jägarkåren. Det är viktigt att även den yngre generationen ges möjlighet att delta i jaktens sammanhang. Jakten är dessutom en viktig social del i det svenska samhället och kan också ha en viss betydelse för att förbättra integrationen mellan olika grupper i samhället.

Även människor som bor i tätorter ska ha möjlighet att lära sig jaga. Ungefär hälften av marken i Sverige ägs av staten och de stora bolagen. På en stor del av den marken upplåts jakträtten till enskilda personer eller jaktsammanslutningar.

Som socialdemokrat tycker jag självfallet att jaktfrågorna är viktiga. Vi socialdemokrater vill arbeta för att intresset för jakt och viltvård ska öka. Vi vill därmed också se över hur användandet av statens mark kan underlätta för grupper som inte själva äger mark att jaga på. Det kan till exempel ske genom att staten i första hand skulle upplåta mark till icke markägande jägare. På så sätt skulle jakten bli tillgänglig för fler.

I den svenska jakten har älgjakten en särställning. Närmare 100 000 älgar skjuts varje år, vilket ger älgkött till ett värde av ½ miljard svenska kronor. Dagens älgförvaltning är inriktad på att skapa en livskraftig älgstam med hög kvalitet och i balans med betet. Det handlar dock mycket om lokala resurser. Vi anser att det svenska älgförvaltningssystemet måste anpassas efter älgens lokala spridning och ekologiska förutsättningar. Jakten på älg bör utgå från tillgången på bete, de areella näringarna och trafiksäkerheten.

När det gäller våra motioner om älgförvaltning hänvisas i motionsbetänkandet med en utförlig text till Jakt- och fiskerättsutredningens slutbetänkande *Jakt och fiske i samverkan*, den så kallade Ekströmska utredningen. Utredningen har under lång tid orsakat stor debatt i landet. Jägarer, samer och markägare i den norra delen har varit mycket upprörda över utredningens ställningstaganden. Protesterna har varit högljudda.

I december förra året besökte statsminister Reinfeldt Kiruna. Där berättade han att utredningen skulle gå direkt i papperskorgen. Därmed tystnade självfallet debatten om den Ekströmska utredningen. Nu har det visat sig i ett par betänkanden att den Ekströmska utredningen inte alls ligger i någon papperskorg, utan är under beredning i Regeringskansliet.

Det är något som även jordbruksministern har bekräftat i svar på en skriftlig fråga tidigare under våren.

Det här har lett till att debatten återigen har blossat upp. Många är oerhört besvikna över att statsministerns ord har brustit i frågan. I en tidningsdebatt uttryckte dock den centerpartistiska ledamoten Åke Sandström från Västerbotten detta: Att en utredning bereds innebär kort sagt att ingenting görs. Detta är ett mycket intressant uttalande. Jag måste fråga Sandströms allianskolleger i utskottet om det är ett uttalande som de delar synen i. Jag skulle gärna vilja att ni här och nu kunde ge besked om den Ekströmska utredningen. Kommer den att beredas i sin helhet? Vi är många som ser fram emot ett tydligt svar på den frågan.

Herr talman! I mars fattade regeringen beslut om att ändra i rennäringsförordningen § 3 för att öppna för fjälljakt för utländska medborgare. Innebörden av detta blir att utländska medborgare ska ha samma rätt att jaga på statlig mark som svenskar och att de regleringar som tidigare har funnits av jakttider och krav på medföljande svenska guider tas bort.

Inom EU finns det ungefär sju miljoner jägare. Även om jag inte tror att alla dessa kommer att komma hit till de svenska fjällen finns det skäl att oro sig för vad det ökade trycket på fjälljakten kommer att innebära.

Bakgrunden till beslutet är att Sverige har fått en fråga från EU om ifall våra tidigare regleringar möjligen kunde vara ett brott mot tjänstedirektivet. Regeringen valde då att snabbt fatta beslut om att ta bort regleringarna, för man kände en oro för att frågan eventuellt på sikt skulle kunna hamna i EG-domstolen. I dag föreligger ingen anmälan, men regeringen valde ändå att fatta beslut hellre än att riskera en eventuell konflikt med EU längre fram.

Vi socialdemokrater anser att regeringen har fattat ett förhastat beslut om fjälljakten. Ingen konsekvensanalys är genomförd, och ingen öppen debatt har förts om frågan. Regeringens avsikt är att fjälljakten ska följas nogsamt för att man under hand ska kunna se vilka konsekvenserna blir.

Jordbruksministern säger så här i betänkandet: Vi har för avsikt att föreslå regeringen att Jordbruksverket ges i uppdrag att tillsammans med berörda myndigheter och organisationer följa vad ändringen innebär för jakttrycket och därmed risken för ökad belastning på naturmiljö och viltstammarna och ökade störningar för rennärningen.

Den typen av konsekvensanalys skulle självfallet ha gjorts innan man fattade beslut. Anledningen till att berörda län hade fattat beslut om annorlunda regler för utländska jägare är att man under flera år av öppen jakt har sett att behovet av särregler har funnits. Vi undrar vad det är som får regeringen att tro att det skulle vara annorlunda nu.

Utländska jägare har länge haft möjlighet att jaga på svensk mark. Men det har funnits krav på att de ska jaga med guide. Det är en ganska rimlig regel med tanke på att de här jägarna inte har den kunskap som man får genom en svensk jägarexamen om den omfattande svenska jaktlagstiftningen.

Den svenska fjällvärlden är ett känsligt område med en unik fauna. Fjällen är ett riksintresse. Ett av våra 16 miljömål säger att den storslagna fjällmiljön ska bevaras. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att värna vår natur, och vi ser med oro på vilka konsekvenserna av att öppna

fjällen för utländska jägare utan svensk jägarexamen och utan krav på medföljande guider kommer att bli.

När jag tog upp frågan med statsminister Reinfeldt här i kammaren sade han: ”Det är lite konstigt. Vi har en glest befolkad del av landet där det alltid verkar vara för trångt.” Jag anser att det är en alldeles för snäv syn på själva frågeställningen och att miljöhänsynen raljerar bort när man uttrycker sig på det sättet.

Jag är nyfiken på att höra utskottets borgerliga företrädares syn på den här typen av uttalanden. Vi socialdemokrater tar bestämt avstånd från regeringens sätt att hantera frågan om småviltsjakten i fjällen.

Avslutningsvis står jag självfallet bakom samtliga socialdemokratiska reservationer, men yrkar här bifall endast till reservation nr 1.

Anf. 22 JACOB JOHNSON (v):

Herr talman! Jag är ingen jägare. Det bär mig emot att jaga och avliva våra fyrfota vänner i skogar och till fjälls eller fåglar som dyker, svävar eller bara helt enkelt flyger genom lufthavet. Trots det har jag full förståelse för den stora vikt som hänsynsfull jakt har både som en balanserande kraft i samspelet mellan vilt, växtlighet och oss människor och som en viktig rekreationsskälla för några hundratusen svenskar.

I det betänkande vi nu behandlar finns ett antal frågor kopplade till jakt och viltvård. Jag ska kommentera en del av dem.

Låt mig dock inleda med några intryck från en träff med representanter från Jägareförbundet i mitt län – Uppsala län. Jägareförbundet i Uppsala län organiserar ca 7 700 av totalt ca 9 000 jägare i länet. Förbundet kunde berätta om att antalet jägare som löser jaktkort minskar. Man har svårt att engagera fler kvinnor i jakten. Många jägare har nått en ganska hög ålder, och det är svårt att nyrekrytera yngre.

Man kunde vidare rapportera att bestånden av älg och rådjur har minskat kraftigt medan bestånden av vildsvin å andra sidan har ökat kraftigt. Även antalet lodjur har ökat, vilket delvis förklarar minskningen av rådjursstammen. Varg uppträder relativt ofta, främst i de nordvästra delarna av länet, och en björn har setts i Knutbytrakten öster om Uppsala. Vi kan alltså säga att tre av de fyra stora rovdjuren åtminstone stundtals finns i ett så närbeläget län som Uppsala län.

Vänsterpartiet har i allmänhet en positiv inställning till jakt då den bedrivs inom ramen för de ekologiska gränserna och under etiska förhållanden. Den måste vara hänsynsfull, reglerad och långsiktigt hållbar. Jakten är av stor betydelse för många människor. Vilt är många gånger ett utmärkt alternativ till kött som i vissa fall producerats under förhållanden med bristande djuromsorg och som ger stor miljöpåverkan. Därför ska jakt värnas.

Vi anser också att den vilda faunan ska betraktas som en tillgång för hela nationen. Mark- och fiskevattenägare kan inte anses äga faunan. Däremot äger han eller hon rätt att förfoga över den genom jakt och fiske i de former och under de tider som samhället bestämmer. Jakt är ett av flera intressen och kommer i vissa fall i konflikt med naturvård och friluftsliv. Vi anser att jaktens intressen inte ska överordnas de andra, utan man måste se till en helhet.

Utskottets majoritet delar enligt betänkandet vår syn på att landets viltstammar är en nationell tillgång. Det inkluderar också begreppen

viltvård och jaktvård och även biotopvård, skyddsåtgärder i landskapet och ansvar för de stora rovdjuren. Det är positiva skrivningar.

Vi är säkert också överens om att det måste ställas höga krav på jägarkåren. Det handlar utöver krav på jägarexamen om en djupare förståelse för och kunskap om samspelet mellan viltet och biotopen i övrigt. Jag menar dock att det är dags att rensa ut en del avarter av jakt som fortfarande finns kvar. Ett exempel som finns i betänkandet är gryttjakten. Det finns en gemensam reservation från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet i betänkandet till förmån för en folktopimotion om att förbjuda denna oetiska jakt där man hetsar hundar att jaga ut till exempel grävlingar ur deras gryt. Jag anser att även om utredningsarbete pågår i den här frågan – och den har ju legat ett tag nu på Jordbruksdepartementet – bör riksdagen redan nu kunna uttala sig för ett förbud mot denna jaktavart. Därför, herr talman, yrkar jag bifall till reservation 5 i betänkandet.

Det finns även andra avarter som bör rensas ut ur den svenska jakten. Några är omnämnda i reservation nr 2 och andra i reservation nr 7. Jag tänker då på uppfödning och utsättning av änder, raphöns och fasaner enbart för jakt samt jakt med fällor och jakt med levande lockbeten. Även dessa bör rensas ut.

Vi stöder även ett förslag i reservation 3 om att då jakten ska ses ur ett ekologiskt perspektiv bör ett faunaråd inrättas med bred representation från naturvård, jägarkår, skogsnäring, forskning och djurrättsrörelsen för att kunna pröva jaktens etiska och praktiska aspekter och vara rådgivande vid olika former av jakt.

Jag sade inledningsvis att antalet jägare i Uppsala län minskar liksom även i övriga delar av landet. Det kan delvis bero på samhällets urbanisering med färre boende på landsbygden, vilket medför att det blir färre människor som dagligen kommer i kontakt med naturen och dess vilda djur och med jakt.

I majoritetens betänkandetext och även i en reservation från Socialdemokraterna framhålls vikten av nyrekrytering av jägare. Det påpekas att en växande opinion mot jakt kan få förödande effekter. Jag tror själv att om lagstiftaren, det vill säga vi här i riksdagen, eller jägarna själva kan rensa ut de avarter jag talat om tidigare ökar förutsättningarna för att kunna rekrytera unga jägare. Jag tror att dagens unga lägger större vikt vid djurens rättigheter än vad den äldre generationens jägare gör.

Det är också naturligt att tänka sig en successiv förskjutning från jakt till alltmer av viltvård. Riksdagens ambition att säkerställa livskraftiga rovdjursstammar gör att jaktens vikt för att balansera en alltför stor påverkan på skog och växande grödor från framför allt klövviltet minskar och i stället kan skötas på ett mer naturligt sätt.

Regeringen beslutade för någon månad sedan, trots vår avrådan, om ett tillägg till § 28 i jaktförordningen som ger ägare till tamdjur möjlighet att skjuta rovdjur även utanför inhägnat område om det finns skäligen anledning att befara ett angrepp på tamdjuren. Ändringen har trätt i kraft nyligen och ska försöksvis gälla till den 30 april 2009. Jag måste uttrycka en oro för att detta kan försvåra ett uppnående av riksdagens mål om livskraftiga rovdjursstammar. Här kommer vi noga att följa utvecklingen och Naturvårdsverkets uppdrag att utvärdera vilka konsekvenser förändringarna får för rovdjursstammarna.

Jag har även lagt märke till ansvariga ministrars, jordbruksministrarnas och miljöministrarnas, uttalanden att denna ändring av jaktförordningen endast kan permanentas under förutsättning att rovdjursstammen utvecklas i enlighet med riksdagens mål. I det här sammanhanget vill jag påtala vikten av att insatser görs även för att förhindra illegal jakt av de stora rovdjuren. Jag tycker, herr talman, att det hade varit bättre att se över jaktförordningen i detta syfte.

Anf. 23 TINA EHN (mp):

Herr talman! Vi debatterar betänkande nr 10. Jag yrkar bifall till Miljöpartiets reservation nr 2.

Det handlar om jakt och viltvård. Jag tänkte ägna några ord åt just viltvård. Den bästa viltvården är att värna och bevara naturen och sköta om den på ett sådant sätt att alla organismer får sitt livsutrymme i skog och mark. Att bevara en biologisk mångfald i skogslandskapet och utveckla nyckelbiotoper är därför en viktig del i Miljöpartiets skogspolitik så att allt vilt kan leva i livskraftiga stammar. Det gäller även det jaktbara viltet. Därför är det så viktigt att vi har resurser i framtiden för att värna den biologiska mångfalden. Vi tror inte att det är möjligt att förena målet biologisk mångfald med att minska resurserna till densamma.

De stora granarna och de små linneabloomorna, de stora rovdjuren och de envisa och smått otrevliga fästingarna – otrevliga ur ett mänskligt perspektiv kanske – tillhör alla den biologiska mångfalden. Eftersom vi har förstått detta har vi också satt upp olika mål därför att vi tror att det behövs och är bra. Men det är klart att vissa blir hårt drabbade. En varg som river tamdjur är inte en trevlig syn. Ingen kan påstå det. Likväl skulle man kunna tro att det finns fler vargar i Sverige än träd ibland. Debatten blir högljudd och upprörd.

För tio dagar sedan började det nya tillägget i jaktförordningens § 28 att gälla i Sverige. Nu är det möjligt att skjuta rovdjur vid hot mot hund, oavsett var man befinner sig. Det här öppnar för en möjlighet till okontrollerbar jakt av de stora rovdjuren. Detta går helt emot de av riksdagen fastställda målen om en livskraftig rovdjursstam. Det är en underlig hantering av ett ärende eftersom man innan man nått målen om livskraftiga rovdjursstammar har inlett ett försök på två år som säger någonting helt annat. Många är de hundägare som jagar och som ser vargen som ett hot mot sina hundar.

Statistiken från ett av de vanligaste försäkringsbolagen visar att det var 84 hundar som skadades eller dödades mellan 2000 och 2005. Under samma period skadades eller dödades 135 hundar av vådaskott från jägare. Den riktigt stora risken för jägarnas jakthundar torde vara trafiken. Där skadades eller dödades ca 5 000 jakthundar under samma period.

Om debatten om § 28 för många jägares del handlar om att värna och skydda sina jakthundar tycker jag kanske att man borde lägga krutet på att skydda sina hundar mot trafikskador och mot jägarna själva. Det finns med i reservation 2 från Miljöpartiet för den som är intresserad av att stödja det.

Den förändring av jakt- och fiskemöjligheterna i fjällområdena som genomfördes 1993 var inte populär i alla läger. Det förstår man ju eftersom de som har haft rätt att jaga på ett område gärna vill behålla den rätten och blir oroliga när rätten öppnas för andra. I grunden har Miljö-

partiet varit emot införandet av den fria småviltsjakten och ansett att det är samebyarna själva som ska ha rätten att administrera småviltjakten.

Man kan ha olika synpunkter på om Sverige borde ha gått med i EU eller inte, men nu är vi där. En viktig princip i EU är att man inte ska diskriminera företag eller personer från EU-länder. Det gäller både för Sverige och för andra länder. Det är den här principen som EU och till exempel Sveriges egen myndighet, Kommerskollegium, kommit fram till att vi bryter mot med de nuvarande reglerna. Man kan gott anta att den förändring som diskuteras kommer att leda till en sämre situation för en del jägare i Sverige, men hur stor den blir är inte lätt att säga. Det kommer förmodligen också att leda till en bättre situation för andra, för jägare från andra EU-stater och för en del företag i besöksnäringen i Sverige. Hur stor den förbättringen blir kan jag inte stå här och säga.

Samtidigt som de här två besluten klubbades av regeringen höjde man också viltvårdsavgiften som går till främjandet av viltvård. 60 procent går till jägarorganisationens arbete med jakt och viltvård, och ca 20 procent av bidragen går till viltvårdsforskning. Kostnaderna för jaktkort och jägarexamen finansieras också av de här pengarna.

Viltvården är ganska intressant. Det finns många spännande saker som man håller på med där. Man ser till att det finns saltstenar, platser i närheten av vatten för djuren och man stödutfodrar. Man skapar passager och anlägger viltåkrar. De senaste passagerna som man har sett väldigt mycket av är grodtunnlar som man gör för att grodorna inte ska bli överkörda av bilarna. Man anlägger våtmarker, planteringar, bevarar spelplatser för tjäder och man utfodrar vildsvin.

Jag säger som Jacob sade: Jag är ingen jägare. Däremot tycker jag ändå att jakt som är hänsynsfull är okej. Den hållbara jakten ger kött på ett både ekologiskt försvarbart och energieffektivt sätt. Men jag har ändå läst att man ibland driver frågor som man kan ifrågasätta. Svenska Jägarförbundet har tydligen varit ute och drivit frågan om att kunna föra in kungsörnen under begreppet rovdjur i lagstiftningen. Då blir man lite fundersam. Det är väl tolv får som har blivit anfallna av kungsörn på Gotland. Det är väl någonting jag tycker att man kan ha i beaktande.

I betänkandet tar vi upp grytjakten, som Jacob nämnde här. Det är en jakt där djur ofta hetsas mot djur och där faktiskt alla kan bli förlorare i slutändan. Den är dessutom inte förenlig med våra lagar, och den är inte försvarbar. Därför är förslaget om ett förbud mot den här jakten helt i enlighet med min åsikt.

Anf. 24 OLA SUNDELL (m):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.

Jakten är, som ni själva vet, en oerhört viktig del av den svenska folksjälén. Somliga säger att det är en kulturyttring, och jag säger inte emot. Jakten har definitivt stor ekonomisk och social betydelse. Jag vänder mig emot att vissa uttrycker att jakten enbart skulle handla om fritidsintresse och någon form av rekreation. Visst är det så också, men värdet på det kött som tillvaratas är flera hundra miljoner kronor. Plockar vi in hela värdet av arrenden, kött, turismeffekt med mera så handlar det om ett värde per år av flera miljarder. Det här kan vi inte bortse ifrån, då jaktupplåtelse och arrangemang av jakt är så starkt kopplade till den svenska

landsbygden. En vettig jaktpolitik är också en bra regionalpolitik därvidlag.

Lokalt producerat, fettsnålt, kräver minimalt med transporter – sett till dagens debatt om klimatet är också viltköttet klimatsmart, som någon har uttryckt tidigare i kammaren.

Låt oss slå vakt om den svenska jakten. Våra viltstammar utgör en oerhörd resurs, som på alla sätt genom god jakt och viltvård kan bevaras och utvecklas. Jakten är ju bara ett sätt att beskatta viltstammen på avkastningen. Det är räntan som jakten tar hand om. Kapitalet ska vara kvar och lämna avkastning till mig och mina grannar och vänner nästa år och i generationer framöver. Det är hushållning i ordets rätta bemärkelse.

Från norr till söder bedrivs jakt i olika former och på olika arter. Samhällsklass, ålder eller kön, skåning eller norrlänning – det spelar ingen roll. Alla har någon jakt att förlita sig till. Kanske en och annan storstadsbo också ägnar sig åt jakt.

Men jakt är inte att bara smälla på. Denna aktivitet fordrar också kunskap och omdöme. Säkerhetsaspekten ingår liksom kännedom om lokala variationer i viltstammar och djurens beteende. Allt sammantaget utgör grunden för en jakt utförd med gott resultat men också på ett etiskt riktigt sätt. För flera av våra viltstammar är jägarens beskattning den enda framkomliga vägen att hålla stammen på en acceptabel nivå. Jag tänker på våra klövdjur, där framför allt älgen måste jagas effektivt för att hålla nere skogsskador och trafikolyckor, men även björnstammen har i dag en nivå som tarvar avskjutning för att det inte ska bli problem.

Herr talman! Alliansen enades på några jaktpolitiska punkter för att på ett bättre sätt än den förra regeringen skapa förutsättningar för god viltvård och acceptans för våra rovdjur. Jag tänker då i första hand på det så kallade blyförbudet och nödvärnsparagrafen.

Förbudet mot bly i jaktammunition infördes av den förra regeringen utan analys. Det torde för alla och envar vara fullkomligt klart att det var ett dåligt beslut, grundat mer på miljöpopulistiska skäl än på rent sakliga. Blyförbud ska förstås gälla där blyet har en dokumenterad, negativ inverkan på vår miljö, och då kvarstår i stort sett våtmarksförbudet. Men så tokigt kan det bli när man vill ta billiga miljöpoäng, säkert påhejad av Vänstern och Miljöpartiet.

Min fråga till den rödgröna jaktröran som sitter här framför mig är: Står s fortfarande kvar vid blyförbudet, och hur är det med Vänstern och Miljöpartiet? Står ni också kvar bakom förbudet mot bly i jaktammunition?

Vidare vill jag förstås lyfta fram beslutet om ändringen i nödvärnsparagrafen om möjligheten att kunna skydda sin egendom – ko, får, häst, hund eller vad det nu kan vara som blir attackerat. Nu har landsbygdsbon rätt att ingripa innan det är för sent i stället för att som tidigare titta på om djuret blir slitet i stycken, alternativt ingripa och utsätta sig för risken att hamna i fängelse.

Den utformning av § 28 som gällde tidigare gagnade förstås inte landsbygdsbon, fårbonden eller andra djurägare. Den gagnade inte heller vår rovdjurspolitik. Hur kunde man utforma en lagstiftning så att den hånade djurägaren, skapade förakt för vårt rättsväsende och i förlängningen bidrog till att tjuvjakt kunde accepteras? För rovdjurens, landsbygdens och en riktig jakts skull ska vi alla känna tacksamhet för den här

förändringen. Min fråga blir till den rödgröna jaktöran: Kommer ni att riva upp det här beslutet ifall ni, mot all förmodan, skulle vinna nästa val? Vad säger ni i Miljöpartiet, Vänstern och Socialdemokraterna?

Slutligen ska det bli intressant att följa hur två jaktfientliga partier ska kunna samsas om en jaktpolitik med Socialdemokraterna, en politik som inte missgynnar vår landsbygd. Några gemensamma punkter måste ni väl ändå ha för att ni ska ha en chans inom det här fältet? Alliansen har en gemensam syn. Var är er jaktpolitik?
(Applåder)

Anf. 25 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Först kan jag bara konstatera att i blyfrågan var det faktiskt så att vi hade en debatt i kammaren tidigare där den socialdemokratiska reservationen mot majoritetens betänkande var väldigt tydlig med vår syn där. Det var snarare majoriteten som inte ville sätta ned foten om hur man ska ha det i blyfrågan. Därför lyssnar jag med glädje på Ola Sundell i kammaren här nu och hör att man kanske börjar bestämma sig i alla fall om hur man ska ha det. Det råder ingen tvekan om var Socialdemokraterna står i den frågan.

Detsamma gäller § 28. Vi gick till val på ett jakt- och viltvårdsprogram där det väldigt tydligt sades att vi ville ha en förändring av § 28, och vi har också välkomnat det beslutet från regeringen. Vi ser fram emot att den ska vara kvar som den är.

Jag ställde ett antal frågor i mitt anförande som jag vill passa på och fråga Ola Sundell om. Det gäller till exempel synen på den Ekströmska utredningen. Den är under beredning, och jag undrar: Är det så att den är under beredning i sin helhet? I så fall kan man ju ifrågasätta hur kommunikationen inom det moderata partiet har varit i den frågan.

Anf. 26 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att vänsterröran inom jakten är lika rörig nu som tidigare. Här har vi två partier som säkert har en annan synpunkt när det gäller blyförbudet. Ni socialdemokrater för en politik när det gäller blyförbudet som är identisk med alliansens. Välkommen in i gänget, skulle jag vilja säga!

När det gäller § 28 är det likadant. Hur ska ni utforma det här, om ni, mot förmodan, skulle vinna majoritet i nästa val? Det är en omöjlighet. Då blir det som tidigare: Det är Miljöpartiet som kommer att diktera politiken. Då är de här orden här i kammaren ingenting värda, mer än det som står på papperet, för det kommer aldrig att finnas någon chans att ni kan genomföra det.

Anf. 27 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Det är mycket intressant att Ola Sundell verkar ha full koll på hur framtidens regeringsbildning ska se ut och framför allt att han förväntar sig att det ska tillsättas en ny regering efter nästa val.

Jag vill återkomma till frågan om den Ekströmska utredningen. Jag vill ha ett tydligt svar från majoriteten i den här frågan. Vad händer med den Ekströmska utredningen? Bereds den i sin helhet?

Jag kan inte heller låta bli att påpeka att Socialdemokraterna inför valrörelsen, och redan tidigt under förra året, plockade fram ett jakt- och

viltvårdsprogram som var mycket tydligt på många punkter. Det dröjde inte alltför länge förrän det kom en liknande skrivelse från det moderata partiet. Den var, skulle jag vilja påstå, ganska inspirerad av den socialdemokratiska.

Jag motsätter mig Ola Sundells uttryck ”den rödgröna jaktröran”. Vi är från Socialdemokraternas sida mycket tydliga med vad vi vill i den här frågan.

Anf. 28 OLA SUNDELL (m) replik:

Herr talman! Det är alldeles klart att *ni* är tydliga, men det är ju så i svensk politik att om man ska kunna regera landet måste man ha ett stöd.

Det är tomma ord att säga att det blir verklighet eftersom ni kommer att ha två jaktfientliga partier med er om vänstersidan får majoritet i nästa val. Det som väljare har att ta ställning till är alternativ, och då är inte enstaka partiers linjer intressanta, utan det intressanta är den verkliga politiken. Alliansen kan visa upp en verklig politik. Det är skillnaden därvidlag.

När det gäller Ekströms utredning skulle jag säga att det är en semantisk fråga hur man uttrycker det. Alla utredningar som görs kommer givetvis att behandlas på något sätt, i form av remissomgångar med mera. Det som statsministern uttryckte var ifall det ska bli politik av detta eller inte, och där har statsministern rätt – det blir inte politik av det.

Så kan det vara när man är ny i gamet. Det är lite svårt att förstå vad de olika orden innebär, men det är bakgrunden till det hela.

Anf. 29 CLAES VÄSTERTEG (c):

Herr talman! Precis som berörts tidigare i dagens debatt är frågor om jakt och viltvård viktiga, och de berör många människor runt om i landet. Det finns, som sagts, ca 300 000 jägare i Sverige. Då ska vi veta att det utöver dessa 300 000 finns minst det dubbla antalet människor som på olika sätt är engagerade.

För mig är det viktigt att lyfta fram att jakt och viltvård är betydelsefullt ur många olika synpunkter, bland annat är det bra ur folkhälsosynpunkt. Jakten har också en viktig social funktion, och dessutom gör jägarkåren en viktig samhällsuppgift genom att förvalta viltstammarna på ett klokt sätt. Den förvaltningen är en viktig del av naturvården och för bevarandet av den biologiska mångfalden. Hade vi inte ett klokt och långsiktigt förvaltande av våra viltstammar skulle den biologiska mångfalden skadas.

Utöver dessa fördelar finns det stora möjligheter att utveckla jaktturismen i vårt land. I Småorts-Sverige och i andra, mer glest befolkade delar av vårt land finns fortfarande behov av fler arbetstillfällen, trots att vi i dag nåtts av rapporter från Ams om att arbetslösheten i landet fortsätter att sjunka. Det behövs fler människor i arbete i det här landet, och där kan jaktturismen vara en av nycklarna. Där finns förutsättningar som leder till att fler människor kommer i arbete. Det handlar om allt från hotell och affärer till olika turistföretag. En aktiv jakt och viltvård kommer att vara till stort gagn för många delar av landet.

Som min kollega Ola Sundell sade gick alliansen till val på ett antal punkter på jaktområdet. Den kanske mest centrala frågan, och den fråga som väckt mest debatt, gäller § 28 i jaktförordningen. Även om frågan

debatterats många gånger tidigare i kammaren, också i dag, vill jag dock uppehålla mig lite grann vid den.

För mig handlar § 28 väldigt mycket om trygghet, att känna att man kan bo, leva och verka på landsbygden och samtidigt kunna skydda sin egendom. Många är de som vittnat om den otrygghet de känner när de inte kan skydda sin egendom, sitt privata ägande. Det kan gälla både hundar och tamboskap. Genom vår förändring av § 28 känner många människor nu att ett ok lyfts från deras axlar. De känner att om det skulle uppstå en situation där ett rovdjur hotar till exempel deras hund så kan de agera. Nu kan de skydda sin hund, som ju är en viktig del av familjen. Den förändring vi gör kommer givetvis också att lägga ett ansvar på jägarna. Därför sätter vi en tidsbegränsning på två år, alltså för att kunna utvärdera resultatet.

Jag tror emellertid att vi ska vara försiktiga när vi debatterar dessa frågor, för ibland framställs det hela som att nu när vi förändrat § 28 kommer alla rovdjur att försvinna, att det kommer att bedrivas en okontrollerbar jakt på rovdjur. Så är inte fallet. Också de vars egendom är utsatt för hot från rovdjur är mycket måna om att skyddet ska finnas även fortsättningsvis, och jag tror att den uppföljning som görs efter två år också kommer att visa det. Som sagt, vi var många i valrörelsen som lovade en förändring. Det här är ett av de vallöften som vi nu levererar och som kommer att ha stor betydelse.

Herr talman! Under senare tid har den förändring av småviltsjakten som regeringen beslutade om för några månader sedan diskuterats vitt och brett. Bakgrunden till förändringen var att det fanns ett hot om att vi skulle bli anmälda till EU-domstolen och därmed riskerade att någon annan beslutade över vår jaktpolitik. Den situationen ville regeringen inte hamna i. För att vi själva ska ha möjlighet att bestämma över den svenska jakten gjordes alltså lagändringen.

Regeringen har dock varit tydlig med att förändringen inte hindrar att regionalpolitiska aspekter i frågan kommer att kunna tas hänsyn till. Företråde ska fortfarande kunna ges till personer som har jakt och fiske som en väsentlig del av sin försörjning eller som bor i fjällnära områden. Hänsyn ska också tas till rennäringen, miljön och turismen. Självklart måste upplåtelsen även vara förenlig med god viltvård. Då vore det väl konstigt om man inte också gjorde en uppföljning för att se vilka effekterna blir av det beslut man nu fattat.

Den situation vi haft fram till dags dato kan ju te sig lite märklig, nämligen att en svensk som bor i Torneå inte skulle ha samma möjligheter att bedriva småviltjakt som en tysk som bor i Malmö. Tysken i Malmö skulle alltså ha större möjligheter till det än svensken som bor i Torneå. Här har vi ett EU. Vi har öppnare gränser. Då ska vi också, som Tina Ehn var inne på, se till att följa de gemensamma överenskommelser vi kommit fram till. Regeringens agerande ger dock möjligheter för oss att själva kunna ha kontroll över och fatta beslut om jakten.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag säga att rätt utförd viltvård och jakt är det bästa sättet att hålla den svenska viltstammen frisk och livskraftig och göra den tillgänglig i hela vårt land.

Anf. 30 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Jag känner ett behov att fråga även Claes Västerteg om den Ekströmska utredningen. Kanske kan han reda ut ett och annat åt oss.

Jag har nu vid ett flertal tillfällen blivit anklagad för att inte begripa, för att jag är ny och oerfaren, vad som egentligen händer när ett ärende bereds. Majoritetens uppfattning tycks vara att om ett ärende bereds så händer ingenting.

Om det nu är så att det inte ska göras politik av den Ekströmska utredningen vill jag fråga varför det då i flera betänkanden hänvisas till den som svar på våra motioner. Det är ett mycket märkligt förfarande ifall det är ett betänkande som man inte tänkt göra politik av.

Anf. 31 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Den Ekströmska utredningen var något som vi ärvde från den förra regeringen. Den var tillsatt av den förra regeringen, och betänkandet lades fram då den förra regeringen satt vid makten.

Jag tycker att det tillhör hyfs och sans att vi, när vi tittar på ett politikområde i dess helhet, också beaktar de utredningar som föreligger och bereder dem. Det är det som är svaret från jordbruksministern, från Ola Sundell och från andra. Jag vet inte vad mer vi fortsatt ska förtydliga än att detta bereds i en process inom Regeringskansliet. Vi kommer att återkomma med förslag på helheten inom det här området.

Anf. 32 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Tack för det tydliga svaret. Nu vet vi att utredningen är under beredning.

Anf. 33 CLAES VÄSTERTEG (c) replik:

Herr talman! Jag har också följt den debatt som Helén Pettersson har startat. Jag upplever att Helén Pettersson gör en höna av en fjäder.

Det ställdes en fråga till jordbruksministern. Jordbruksministern svarade att det är en del av beredningen i Regeringskansliet. Det är klart att man ska svara att utredningen och förslagen finns med i det totala batteriet. Men precis som Ola Sundell var inne på ska det här i slutändan genomföras i praktisk politik. Det är många som har påtalat att en hel del av förslagen inte är aktuella, men vi kan inte ge något annat svar i dag än att vi bereder och tittar på ett antal olika förslag.

(forts. 9 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

Anf. 34 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag ber att få hälsa närvarande deltagare välkomna och särskilt de ministrar som i dag ska lämna svar vid frågestunden. Det är finansminister Anders Borg, försvarsminister Mikael Odenberg, statsrådet Maria Larsson, jordbruksminister Eskil Erlandsson och statsrådet Cecilia Malmström.

Skatt på trafikförsäkringen

Anf. 35 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! Jag har en fråga till finansminister Anders Borg.

Den borgerliga regeringen har för avsikt att genomföra ett systemskifte inom sjukförsäkringens område som innebär att en människa som blir skadad i trafiken inte längre ska omfattas av det generella sjukförsäkringssystemet, utan kostnaderna för rehabilitering och sjukpenning ska överföras till trafikförsäkringen. För att täcka kostnaderna för den som redan i dag är skadad föreslår den borgerliga regeringen att en helt ny skatt ska införas. Alla som har en trafikförsäkring ska betala 32 procent på premien i skatt.

Vi socialdemokrater i skatteutskottet ville ha en utfrågning, en hearing, om detta eftersom det finns så många oklarheter om hur den nya skatten kommer att drabba både samhället och enskilda individer. Men det förvägrades vi av den borgerliga majoriteten, så vi ordnade en egen utfrågning i dag på förmiddagen.

Försäkringsförbundet menade att den här nya skatten inte alls är till för att täcka kostnader för redan skadade i trafiken, utan helt enkelt är till för att bidra till finansieringen av de stora skattelättnader som Sveriges redan rika individer fått.

Då undrar jag: Vad säger finansministern om detta? Är inte kostnaderna för dem som i dag får rehabilitering eller sjukpenning redan betalda genom arbetsgivaravgifterna? Är den här nya skatten ytterligare en omfördelning till en liten grupp rika, som får stora skattesänkningar, från den stora allmänheten, som får vara med och betala?

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Laila Bjurling ställer en viktig fråga. Vi genomför naturligtvis inte något systemskifte i socialförsäkringarna. Däremot försöker vi bidra till att förstärka trafiksäkerheten. Sverige har länge haft en nollvision i trafikpolitiken. Den kan nås via stora, omfattande infrastrukturinvesteringar, genom fartsänkningar eller genom att man litat till ekonomiska styrmedel.

Vår bedömning – och många andra experter har gjort samma bedömning – är att det här kan vara ett effektivt sätt att minska riskerna för allvarliga trafikskador och att det därför är väl motiverat. Att det också med några miljarder bidrar till att vi kan finansiera den omfattande sänkning av skatterna för låg- och medelinkomsttagare som regeringen har föreslagit är naturligtvis välkommet.

Det grundläggande skälet till att vi bör ha en skatt på trafikförsäkringen, precis som många andra länder har, är att trafiken ska bära sina fulla kostnader. Vi vill uppnå visionen om att färre människor ska skadas i trafiken.

Anf. 37 LAILA BJURLING (s):

Herr talman! Tack för det svaret. Men på hearingen i dag fanns en mängd olika organisationer med, och ingen av dem trodde att den här nya skatten skulle vara en möjlighet att minska skadorna i trafiken eftersom det redan finns incitament för trafikförsäkringsbolagen att jobba med den här frågan.

Jag var alldeles nyss nere på torget här ute och träffade en massa människor från PRO, och de är ursinnigt arga på det här. De får ju ingen del av någon skattesänkning över huvud taget – tvärtom. De har inte fått något jobbavdrag, och nu ska de också få vara med och betala en högre premie till trafikförsäkringen. Ingen trodde att det skulle bli bättre ur trafikskadesynpunkt, och pensionärerna står där och får vara med och betala skattesänkningar som de inte har ett dugg nytta av. Vad säger du om det?

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Laila Bjurling menar att det inte blir några effekter av detta. Men hela vårt skattesystem är ju uppbyggt, åtminstone till delar, på att vi vill styra människors beteenden därför att olika sektorer ska bära sina fulla kostnader. Det sker allvarliga trafikskador, och det är mycket kostsamt att investera bort dem. Det här är då ett annat sätt att hantera problematiken.

Pensionärerna gynnas naturligtvis också av jobbskatteavdraget, indirekt. Om vi inte klarar att få fler människor i arbete klarar vi inte pensioner, klarar vi inte äldreomsorg och sjukvård. I regeringens politik finns mycket tydliga utfästelser om att vi ska förbättra äldreboendet, att vi ska satsa på sjukvård och att vi ska öka kvaliteten i äldreomsorgen. Vi ska också förbättra de särskilda bostadstilläggen för pensionärer. Det återkommer vi till.

Ett grundläggande skäl till att vi kan utfästa de löftena är att vi via jobbavdraget och andra åtgärder får fler människor i arbete. Pensionärerna ska naturligtvis också gynnas.

Anf. 39 HANS LINDE (v):

Herr talman! I dag inleds utanför Göteborg den militära övningen Noble Mariner med 80 fartyg och 15 000 militärer. Halva styrkan kommer under helgen att förläggas till frihamnen i centrala Göteborg, vilket bland annat innebär att det årliga Göteborgsvarvet, norra Europas största halvmara med 40 000 deltagare och 150 000 åskådare, kommer att tvingas lägga om delar av sträckningen för loppet.

I övningen deltar skepp från 16 länder, bland annat 3 kärnvapenmakter, Frankrike, USA och Storbritannien. I det regeringsbeslut som godkände att svenska militärer deltar i övningen och som tillät att Nato skulle angöra Göteborg nu i helgen nämns inte ordet kärnvapen. I en bisats tar man upp frågan om atomubåtar.

Därför vill jag fråga försvarsministern: Kan du i dag garantera att inga fartyg som bär kärnvapen kommer att angöra Göteborg under helgen?

Anf. 40 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Herr talman! Vad stolta vi kan vara över att vi har Göteborg, Sveriges finaste och främsta sjöfartsstad! Följaktligen är det också den stad som har de flesta örlogsbesöken och som nu med öppna armar kan ta emot fartyg från ett stort antal partnerländer som angör Göteborg innan man går ut i en övning.

Övningen handlar om att trygga handelssjöfarten i ett kustnära konfliktområde, utifrån ett FN-mandat. Det är en synnerligen legitim övningsuppgift. Det är för övrigt fjärde året i rad som Sverige deltar i motsvarande marina övning i Östersjön.

Vårt förhållningssätt till atomdrivna fartyg eller stridsfartyg som är kärnvapenbestyckade är att det inte är förenligt med svensk lagstiftning, kärntekniklagen, att gå in på svenskt territorialvatten. Därför är all sådan här tillståndsgivning till internationella övningar förenad med att Försvarsmakten underrättar de deltagande länderna om vad som gäller enligt svensk lag. Vi utgår ifrån att de länder som deltar i övningen följer svensk lag.

Detta har varit den svenska regeringens och riksdagens förhållningssätt de senaste 25 åren. Jag har inte för avsikt att ändra på detta.

Anf. 41 HANS LINDE (v):

Herr talman! Jag uppskattar att försvarsministern uppskattar Göteborgs vackra hamn. Jag hade också önskat att försvarsministern uppskattade den starka fredsörelse som vi har hemma i Göteborg. År 1982 utropade sig Göteborg till kärnvapenfri zon. Visserligen har inte kommuner rätt att fatta beslut av den karaktären, men det är ändå ett tecken på den vilja som finns bland göteborgarna när det kommer till kärnvapenfrågor.

Trots detta har nu regeringen godkänt att tre kärnvapenmakter ska angöra hamnen i Göteborg och att en militärallians som har 700 kärnvapenstridsspetsar i Europa får använda Göteborgs frihamn.

Jag vill ställa en enkel fråga till försvarsministern: På vilket sätt leder den här övningen till nedrustning och fredlig utveckling i vårt närområde?

Prot. 2006/07:104
10 maj

Frågestund

Anf. 42 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Herr talman! Det här är en övning som innefattar i princip alla kuststater runt Östersjön. Där deltar Norge, Sverige, Finland, Polen, Tyskland, Estland, Litauen och Lettland. Tillsammans försöker de här länderna och andra deltagande länder – Spanien, Portugal, Kanada och USA – öva hur olika marina stridskrafter i ett kustnära konfliktområde kan hjälpas åt för att utifrån ett mandat från FN:s säkerhetsråd säkra fredliga förhållanden och säkra fungerande handelssjöfart.

Det är i högsta grad, skulle jag vilja säga, ett övningsscenario i fredens intresse. Att vi tillsammans med andra länder kan hjälpas åt att genomföra en sådan övning, för att därigenom bli bättre på att göra nytta också till havs, är fullt legitimt.

Att Göteborgs kommunpolitiker hade lite lektuga och överskred den kommunala kompetensen för 25 år sedan gör inte särskilt stort intryck på mig. Jag är väldigt tillfreds med att hela Sverige är en kärnvapenfri zon.

Regeringens klimatpolitik

Anf. 43 ULF HOLM (mp):

Herr talman! FN:s klimatpanel har kommit med ett flertal rapporter om vad vi kan göra för att förhindra en klimatkatastrof. Man har bland annat sagt att det effektivaste är att direkt beskatta koldioxid. Varje producent och konsument ska bära den fulla kostnaden för det man gör.

”Det finns inget mer uppenbart marknadsmisslyckande än klimatet.” Man skulle kunna tro att det är Miljöpartiets språkrör Maria Wetterstrand som har sagt detta, för hon tycker så. Men det intressanta är att det är finansminister Anders Borg som har sagt det, i en intervju i Dagens Nyheter i lördags. Uttalandet är insiktsfullt och bra, men frågan är: När kommer detta uttalande att få följder i budgeten?

Finansministern säger att den här frågan ska utredas. Vi kan se på tidigare budgetar. Där fanns vad vi kallade en grön skatteväxling, som den nuvarande regeringen har tagit bort. Det här har redan utretts.

Jag vill fråga dels om detta är regeringens eller Anders Borgs fulla politik, dels när utredningen kommer att vara klar, det vill säga: När kommer vi att få se effekter av detta insiktsfulla uttalande?

Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det är glädjande att regeringen och Miljöpartiet delar ambition i klimatfrågan. FN:s klimatpanel och andra utredningar har visat att vi måste göra en mycket kraftig reduktion av koldioxidutsläppen under de närmaste åren.

Det är naturligtvis sant att koldioxidbeskattningen är viktig, men även internationella insatser är viktiga. Det är helt uppenbart att vårt gemensamma arbete i EU är minst lika centralt. Det handlar om att få handeln med utsläppsrättigheter att fungera, att bredda den och att få den att om-

fatta också andra delar av världen. Där kan man ha förhoppningar om att vi kan komma framåt.

Regeringens hållning är mycket tydlig. Vi prioriterar klimatfrågan som en av de stora utmaningarna för Sverige och världen. Vi har också varit tydliga med att vi ska återkomma till riksdagen med en klimatproposition och att det ska ske under nästa år. I det sammanhanget ska naturligtvis också olika avvägningar göras.

Anf. 45 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Det är riktigt att mycket behöver göras. En direkt beskattning av koldioxiden är en del. Det finns många andra delar som vi också måste lyfta upp. Men beskattningen är ett viktigt styrmedel, precis som finansministern själv har sagt i tidigare uttalanden.

Frågan är dock: När får vi se några konkreta förslag på området? Det räcker inte med att skjuta upp det och säga att vi ska ha en klimatproposition nästa år. Vi måste börja agera nu. Det finns förslag, och klimatpanelen har visat att det finns saker man kan göra ganska omgående. Därför måste vi få se att regeringen gör några första steg i höstbudgeten, till exempel när det gäller den direkta beskattningen av koldioxid, det vill säga höjda bensin- och dieselskatter och förhoppningsvis också att man subventionerar förnybara energikällor.

Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Ulf Holms viktiga fråga belyser den aktivitet regeringen har haft på det här området. Vi har drivit detta i Europeiska rådet. Vi har drivit det i Ekofin och i miljöministrarnas råd. Vi har redan i vårpropositionen, trots att vi inte har suttit i regeringen ens ett år, presenterat flera viktiga åtgärder, dels miljöbilspremierna, dels en indexering av koldioxidbeskattningen, som Ulf Holm väl känner till.

Vi är å andra sidan inte en skattehöjningsregering. Vi är en skattesänkingsregering. Vi anser att skattetrycket i Sverige är för högt och att det gradvis bör sänkas. Men naturligtvis måste man kunna göra avvägningar inom vår övergripande strategi för lägre skatter. Den fråga som vi kommer att avhandla i arbetet i Andreas Carlgrens och Fredrik Reinfeldts kommission inför klimatpropositionen är naturligtvis om vi får maximal effekt av de skatter man tar ut på koldioxidutsläppen. Jag är övertygad om att det finns ett utrymme för förbättringar på det området.

Demensvården

Anf. 47 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Statsrådet Maria Larsson besökte i mars månad mitt hemlän Östergötland. Hon lär då ha blivit varse att vi i Östergötland har gjort och gör flera offensiva satsningar inom hennes ansvarsområde. En sådan satsning är forskningen vid Äldrecentrum vid Linköpings universitet.

Den glädjande förändringen att människor lever allt längre ställer framtidens samhälle inför nya utmaningar som vi måste möta på ett klokt sätt. Satsningar på kunskapsutveckling inom demensvården bör vara en prioriterad fråga, liksom de olika förslag som stödåtgärder för demens-

drabbade och deras anhöriga leder fram till. Då jag vet att det i statsbudgeten finns ett utrymme för detta skulle jag vilja fråga statsrådet om hur man lite mer i detalj resonerar i den nya regeringen för att få sådana satsningar till stånd.

Prot. 2006/07:104

10 maj

Frågestund

Anf. 48 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Demensvården är ett område som vi tycker är väldigt angeläget att utveckla. Det är ett av de förbättringsområden som rymts inom de stimulansmedel på 1,35 miljarder som vi nu anslår. Här finns det möjligheter för alla landsting och kommuner att söka av dessa medel.

Det är, precis som jag minns från mitt besök i Linköping, ett väldigt framgångsrikt arbete med äldreforskning som görs på olika håll i landet. Nu har Socialstyrelsen ett uppdrag. Man har precis gått ut med en inbjudan till olika forskningscentrum, utbildningsanstalter, universitet, högskolor, regioner, kommuner och landsting om att bli värd för ett demenscentrum. Detta blir en viktig kunskapsinsamlare på olika håll, och man får också uppgiften att sprida kunskapen vidare över landet, ut i den praktiska verkligheten.

Det blir ett demenscentrum, och det blir ett anhörigcentrum.

Anf. 49 FINN BENGTTSSON (m):

Herr talman! Detta var ett glädjande besked, måste jag säga.

Jag vill anknyta till frågan om hur medlen ska fördelas. Demenssjukdomen är ett spektrum av sjukdomar. Den visar många olika faser. Det gäller såväl den sjuke som den drabbades anhöriga. I vardagen ska dessa kunskaper föras nära forskningsfronten för såväl diagnos som behandling och uppföljningsstrategier.

De anhöriga kan vara den drabbades make eller maka, dotter eller son, barnbarn, vänner eller bekanta och i vissa fall till och med föräldrar. Även här varierar behoven för kunskapsutveckling som kan leda till de mest ändamålsenliga stöd- och hjälpåtgärderna från samhällets sida.

Jag skulle vilja be statsrådet att redogöra för lite mer om just fördelningen av dessa medel och ändamålsenligheten när man ser på de olika grupperna i spektrumet av demenssjukdomar när det gäller både de drabbade och deras anhöriga. Hur ser den nya regeringen på detta?

Anf. 50 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vet inte om frågan om medlen avsåg stimulansmedlen eller pengarna till demens- och anhörigcentrumen.

Stimulanspengarna kan man ansöka om via Socialstyrelsen. De finns till alla kommuner och alla landsting. Här finns förbättringspotential inom demensvården. Man kan börja arbeta tillsammans i team. Man kan knyta nya professioner till demensvården. Det finns många olika sätt att utveckla detta.

När det gäller demens- och anhörigcentrumen hoppas jag att det ska finnas många som är intresserade av att etablera den typen av verksamhet där det redan i dag finns en fungerande äldreforskning eller ett stort intresse för en kunskapsbaserad utveckling på det här området.

Jag är säker på att människor som arbetar inom äldreomsorgen kommer att få en förenklad vardag med praktisk vägledning i sin arbetssituation med hjälp av demenscentrumet och de stimulansmedel som nu står

till förfogande. Det känns väldigt bra att vi har något rejält att kunna erbjuda av nytt kunskapsinhämtande för äldreomsorgen.

Anhörigstödet i sjukvården och äldreomsorgen

Anf. 51 EVA JOHNSON (kd):

Herr talman! Också jag har en fråga till vår äldre- och folkhälsominister Maria Larsson.

I veckan ägde Anhörigriksdag rum. För första gången fick man där besök av en ansvarig minister, nämligen Maria Larsson. Det var en markering, men det räcker naturligtvis inte. Stödet till de anhöriga måste öka när det gäller allt från ekonomiska resurser till avlastning och ökade kunskaper.

Anhöriga är vår tids hjältar. Utan anhöriga skulle svensk sjukvård säkert kollapsa. De anhöriga gör ett ovärderligt arbete, ofta i det tysta och helt utan ekonomisk ersättning. Faktum är att kommunerna inte ens är skyldiga att ge anhöriga stöd, utan de är endast rekommenderade att göra det.

Socialstyrelsens lägesrapport om äldrevården visar att anhörigstödet har minskat drastiskt de senaste decennierna trots att antalet platser på särskilda boenden har minskat. Den ekvationen går inte ihop. Min fråga till statsrådet är därför: Vad avser regeringen att vidta för åtgärder för att stärka de anhörigas roll inom svensk sjukvård och äldreomsorg?

Anf. 52 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Jag vill verkligen hålla med om de anhörigas viktiga roll i vården. Utan dem skulle Vård-Sverige säkert kollapsa.

Det här är personer som naturligtvis av kärlek och omtanke utför sin syssla, men de måste också ha möjlighet att få råd, stöd och avlastning i sin viktiga uppgift för att orka i längden. Därför är det en del som fattas och en del som behöver göras.

Det har funnits ett statligt anhörigstöd under tio år, och det har varit lite ryckighet i det där. Ibland har det inte funnits några pengar alls, och ibland har de kommit tillbaka.

Anhörigcentrumet, där man ska samla kunskap och sprida ut den till anhöriga, tror jag blir en viktig del i att förbättra stödet till de anhöriga. Men vi vill göra en sak till – och vi håller precis på att bereda och arbeta med den frågan – nämligen skärpa lagstiftningen, så att det ska vara en skyldighet för kommunerna att ge anhöriga stöd. Det ska inte finnas någon grad av frivillighet i fråga om det. Det ska vara ett måste. Vi skriver på ett sådant förslag, och jag hoppas att det snart ska kunna skickas ut på remiss.

Anf. 53 EVA JOHNSON (kd):

Herr talman! Tack så mycket för det svaret! Det var positivt, och det känns bra att det verkligen är ett seriöst arbete på gång.

Frågan är hur mycket pengar det handlar om och om det finns tankar på större satsningar och åtgärder ännu längre fram. Vi vet ju att frågan om avlastning för anhöriga är oerhört viktig, och då handlar det faktiskt också om krass ekonomisk ersättning till fler anhöriga än dem som i dag

är berättigade till det. Förhoppningsvis är det här en process som bara är i sin linda i nuläget.

Prot. 2006/07:104
10 maj

Anf. 54 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Äldreomsorgen är ju i första hand ett kommunalt ansvar, och också råd, stöd och hjälp till anhörigvårdare är därmed i första hand ett kommunalt ansvar. Men vi har funnit det angeläget att fortsätta att ge ett statligt stöd också till utveckling av den här verksamheten, och det tror jag fortsatt kommer att behövas.

Innevarande år har vi, om jag minns rätt, 127 miljoner – jag tittar lite på finansministern; han verkar le igenkännande åt siffran. Jag tror att det är 127 miljoner avsatta för anhörigstöd till kommunerna. Och det är naturligtvis så att vi med den lagförändring som vi gör ser behovet av att fortsatt skjuta på. Det gäller kunskapsutvecklingen, hur det här ska kunna se ut. Det handlar om en metodutveckling, om bra arbetsmetoder inom varje socialtjänst för att man ska kunna ge ett bra stöd åt de anhöriga.

De är i tjänst 24 timmar om dygnet, 365 dagar om året. Det är en fantastisk insats som de gör. Och vi ska se till att det stöd och de råd och den hjälp och avlastning som de behöver för att orka fortsätta finns på plats med hjälp av kommunerna och med hjälp av de här insatserna, som vi nu gör.

Satsning på förnybara bränslen

Anf. 55 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman! Vi i riksdagens kammare är överens om att klimathotet är ett av de största problem och en av de största utmaningar som vi står inför. Detta är ett faktum.

I dag har regeringens utredare Lars Andersson lämnat ett förslag om att vi behöver satsa mycket mer på biogas och på salixodling, alltså salix, även kallat energiskog, för att klara den här omställningen och minska utsläppen av fossila växthusgaser. Och han säger i sin utredning att jordbruksmarken är en större resurs som kan användas mycket mer.

Utan att jag har full kunskap om det här känner jag nog ändå att det, när vi har jordbruksministern här, vore bra att få höra lite grann om vilka initiativ som jordbruksministern kan tänka sig på det här området för att satsa mer på biogas.

Det finns redan kommuner – Säffle, Falköping med flera – som är på väg in i en satsning på biogas. Det är kloka småskaliga projekt som på sikt kan bli mycket större.

Det vore intressant att höra av jordbruksministern vilka initiativ som finns där.

Anf. 56 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag fick utredningen, som omnämndes, under gårdagen. I den pekar man, som sagts i frågeställningen, på ett antal möjligheter att nyttja den svenska åkern för att hjälpa till i det klimatarbete som vi alla är angelägna om ska fortsätta och utvecklas.

Den möjlighet som det pekas på i utredningen är att vi kan öka produktionen från 1 à 1 ½ terawattimme per år upp till kanske 30 terawatt-

Frågestund

timmar, som då kommer från den svenska åkern. Det är alltså ungefär en tjugodubbling av vad vi i dag tar ut från den svenska åkern. Det kommer att innebära många nya jobb, men det är också ett stort bidrag i klimatförändringsarbetet.

Anf. 57 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag börjar med att tacka för svaret.

I utredningen finns det, såvitt jag förstår, tankar om att man i ett startskede behöver gå in med en stimulans från staten, så att säga, någon form av stöd för att få i gång verksamheten. Och det har vi ju sett tidigare när det gällde framställandet av etanol, till exempel. Men det här stödet skulle då pågå fram till 2013, om jag minns rätt. Den tanken presenterades i utredningen.

Då har jag en fråga. Det är kanske svårt för ministern att svara på den. Men vi pratar gärna om att vi vill att det ska vara en självbärande verksamhet. Vi vill kunna se de gröna näringarna som miljöteknikföretag som också fungerar i en marknadsekonomi. Finns det några tankar kring detta, spontant? Det vill jag gärna ha ett svar på.

Anf. 58 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Utredningens allmänna inställning är ju att produktion av förnybara bränslen från den svenska åkern ska ske på marknadens villkor och ingenting annat. Däremot pekas det i utredningen på behovet av initiala stöd. Hur vi ska åtgärda det förslaget ber jag att få återkomma till efter den remissbehandling som nu vidtar. Vi måste ju granska och titta vidare på de förslag som finns i den här utredningen, men jag vill gärna framhålla att vi har möjligheten i den svenska åkern.

Effektiv användning av bioenergi

Anf. 59 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Jag vill också ställa en fråga kring samma tema som den tidigare frågeställaren. Det handlar om den utredning som presenterades för bara en timme sedan.

Jag vill fråga jordbruksministern vilken koppling som nu kommer att ske till Klimatkommissionens arbete och det klimatarbete som vi nu står inför.

Jag vill också fråga hur ministern tänker arbeta vidare för att säkerställa att den bioenergi som nu tas fram verkligen kommer att användas på det mest effektiva sättet.

Anf. 60 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! I Klimatkommissionen kommer alldeles säkert frågeställningar som hur vi ska öka inblandningen av förnybara bränslen i våra drivmedel att bli stora frågeställningar. Här pekar vi alltså på en möjlighet som vi har att få fram det som vi måste ha fram för att kunna öka den inblandning som i dag är alldeles för liten i våra drivmedel till våra fordon. Vi har en möjlighet som jag tycker att vi ska ta vara på. Och för att vi ska kunna ta vara på den möjligheten fordras det vissa insatser, som jag belyste något i den förra frågeställningen.

Hur vi ska säkerställa det här kan jag självklart inte svara på i dag. Men min grundläggande inställning är att vi, i den delen, ska följa vad som framgår av utredningen, nämligen att marknadskrafterna måste sköta det här själva. Det brukar bli bäst så i en marknadsekonomi.

Prot. 2006/07:104

10 maj

Frågestund

Anf. 61 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Jag tror att det är väldigt viktigt att vi har en bredd i det här synsättet, så att vi inte fokuserar enbart på drivmedel. Här finns nämligen en hel uppsjö av nya innovativa lösningar med elhybrider, vätgas och sådant så småningom. Men om vi ska få en energieffektivitet får vi inte glömma värmekraftverk och industrins behov. Här är det, som det ser ut nu, det mest effektiva. Det är viktigt att jordbruksministern har med det i sitt arbete framgent.

Anf. 62 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Alldeles självklart är jag med inte minst min kommunala bakgrund medveten om att vi har olika förutsättningar i vårt land och därmed olika behov. På en plats är det en typ av gröda som möjligen kan användas – och användas i ett värmeverk. I ett annat samhälle är det kanske möjligt att etablera kraftvärmeverk så att vi också kan få fram energi i form av elenergi från det som vi har som insatsprodukt.

I ett tredje samhälle är det kanske så att vi ska satsa på biogas och på så sätt utvinna energi från det som vi på olika sätt lämnar ifrån oss i vår verksamhet.

Hur detta ska ske måste vi närmare studera, men min grundläggande inställning är att det måste ske utifrån marknadsekonomiska förutsättningar. Sådant går inte att planera fram i alltför stor utsträckning.

Långtidsarbetslösa ungdomar

Anf. 63 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Min fråga är allmänpolitisk, och jag ställer den alltså till Anders Borg.

I dag kom nya siffror från Ams som visar att arbetsmarknaden fortsätter att utvecklas positivt och att arbetslösheten sjunker, något som givetvis är väldigt glädjande.

Men det bekymmersamma är att högkonjunkturen inte kommer alla till del. Vi ser tydligt att det går väldigt trögt för dem som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Jag tänker främst på regeringens stora sorgebarn, de långtidsarbetslösa ungdomarna.

Här är utvecklingen inte positiv – tvärtom. Gruppen långtidsarbetslösa ungdomar i åldern 18–24 år har på ett år ökat från 2 200 till 9 900 i dag, trots brinnande högkonjunktur. Särskilt svårt har ungdomar som saknar gymnasieutbildning eller annan adekvat utbildning att få fäste på arbetsmarknaden.

Min fråga till finansminister Anders Borg är därför: Vilka insatser tänker regeringen vidta för att de långtidsarbetslösa ungdomarna ska få bättre förutsättningar och bli bättre rustade för att ta de jobb som finns?

Anf. 64 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jennie Nilsson ställer en viktig fråga om ungdomsarbetslösheten. Sverige är ett av de länder i Europa som har störst problem på detta område. Under den förra mandatperioden fördubblades i praktiken ungdomsarbetslösheten, och det är en utveckling som är mycket alarmerande. I många andra länder har man haft en utveckling där ungdomsarbetslösheten är lägre än bland vuxna. I Sverige är det precis tvärtom. Den är mer än dubbelt så hög.

Det här är naturligtvis en del av det massarbetslöshetsarv som den tidigare regeringen lämnade efter sig. Vi i regeringen har lagt fram ett mycket offensivt paket när det gäller ungdomsarbetslösheten. Danskarna har en situation där ungdomsarbetslösheten ligger väsentligt lägre än i Sverige, och regeringen har följt den utvecklingen noga. Vi föreslår en lång rad åtgärder: bland annat minskad arbetsgivaravgift för dem mellan 19 och 24 år, en uppstramning av arbetslöshetsförsäkringen, införande av en jobbgaranti och introduktion av ett lärlingssystem.

Jag är övertygad om att alla dessa åtgärder kommer att leda till att även Sverige, precis som Danmark och en lång rad andra länder, gradvis pressar tillbaka ungdomsarbetslösheten. Regeringen står alltså för ett brett program för lägre ungdomsarbetslöshet.

Anf. 65 JENNIE NILSSON (s):

Herr talman! Jag vet inte riktigt vad jag ska säga om det svaret. Anders Borg börjar med att konstatera hur utvecklingen var under den förra mandatperioden. Det är ganska ointressant nu när det är Anders Borg och hans regering som har ansvar för dessa frågor. Sanningen är att siffrorna från oktober tills nu har mer än fördubblats. Det är 200 procents ökning och mer därtill. Det blir ingen ljusning med den politik regeringen för.

Anders Borg refererar också till Danmark och det danska exemplet. Det som är mest tydligt där är att det som man väldigt aktivt gör för den här gruppen är att satsa på arbetsmarknadsutbildningar och olika sätt att rusta de ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det är precis sådana åtgärder som den här regeringen helt och hållet har plockat bort. Man ersätter dem med en ungdomsgaranti, men innehållet i den är ju även för dem som ska jobba med frågorna fortfarande okänt, och den träder inte i kraft förrän den 1 december.

Frågan är egentligen denna: Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att lösa problemet, om man är överens om att den största bristen är att ungdomar inte har adekvat eller tillräcklig utbildning?

Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Nu ska vi kanske ändå inte glömma bort den förra mandatperioden, för det var en mycket remarkabel utveckling. Vi har i Sverige haft ett långvarigt mönster av en något högre arbetslöshet bland unga jämfört med bland vuxna. Men under den förra mandatperioden fördubblades ungdomsarbetslösheten. Den gick ifrån att ha legat strax över vuxnas arbetslöshet till att ligga bland de högsta i Europa. Det finns länder – till exempel Grekland, Italien och Frankrike – som ligger lika högt, men det finns ett mycket stort antal länder som ligger väsentligt bättre till än Sverige. Det kan vi inte glömma bort, eftersom det är det arv som vi har att hantera.

Vi hade den här veckan en konferens med Ekonomiska rådet, där den danske forskaren Torben Andersen diskuterade den danska utvecklingen och en brittisk forskare den engelska utvecklingen. Slående är att de åtgärder som man lyfter fram som de mest effektiva är exakt de som regeringen föreslår i sitt ungdomspaket. Det handlar om att minska de sociala avgifterna, det handlar om att införa en jobb- och utvecklingsgaranti – även om vi är lite mer ambitiösa än engelsmän och danskar eftersom vi väljer tre månader i stället för sex månader – och det handlar om något stramare arbetslöshetsförsäkring.

Vi kommer förmodligen inte att kunna lösa alla de problem som Socialdemokraterna ställde till med, men jag tror att vi kommer att vara på god väg att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten om fyra år.

Folkomröstning om EU-konstitutionen

Anf. 67 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till EU-minister Cecilia Malmström. Det gäller diskussionen om EU:s framtidsfrågor och demokratin.

I går firades Europadagen, EU:s nationaldag, och frågan om hur EU:s ledare tänker lösa frågan om en ny EU-konstitution blir alltmer aktuell. Nu har den nyvalde franske presidenten Sarkozy sagt att någon folkomröstning om ett omförhandlat EU-fördragsförslag inte är aktuell där. Tyvärr smälter han väl in i en bild av Europas ledare som verkar gå in för att undvika folkomröstningar i EU-länderna till vilket pris som helst. Det gäller att hålla folkviljan utanför. Det är den bild som växer fram. Samtidigt visar en opinionsundersökning att 68 procent av den svenska befolkningen vill ha en folkomröstning om ett nytt fördrag.

Eftersom ansvariga politiker brukar tala väl om öppenhet och behov av dialog om dessa frågor skulle jag vilja fråga Cecilia Malmström: Känner du inte en oro över att den alltmer slutna processen, där EU:s ledare tydligt visar att man vill förhandla fram ett nytt fördrag i princip bakom lyckta dörrar utan att låta EU:s medborgare få en möjlighet att ta ställning via nationella folkomröstningar, helt enkelt riskerar att urholka EU:s demokratiska legitimitet?

Anf. 68 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Tack så mycket för frågan! Ja, vi firade Europadagen i går den 9 maj, och det var glädjande att vi kunde göra det ungefär samtidigt som det presenterades opinionsundersökningar som visar att stödet för Sveriges medlemskap i EU är högre än någonsin. Det ökar även bland Pernilla Zethraeus väljare.

Frankrike har precis valt Sarkozy till president. Han har i sin valkampanj varit väldigt tydlig med hur han ser på just folkomröstningsfrågan när det gäller fördraget. Jag tror inte att det är någon hemlighet för fransmännen att han inte ville ha en folkomröstning. De valde honom med majoritet, och det ankommer inte på oss att recensera det valet.

Jag känner naturligtvis alltid en oro över bristande legitimitet i EU. Det är vårt ansvar att göra det. Jag tror inte att den oron stillas genom att vi på olika sätt talar om för länder hur de ska ratificera fördraget. Det får varje land bestämma självt. Jag tycker inte att det är en EU-fråga.

För svensk del har vi sagt att vi kommer att föra dialog med riksdagen i så stor utsträckning som det någonsin är möjligt, och det gör vi också. Vi hade möte med det sammansatta utskottet i går för att redovisa processen. Men vi kommer inte att förelägga det förslaget för folkomröstning.

Anf. 69 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Den bild som växer fram är ju inte bara att det finns ett motstånd mot en folkomröstning i Sverige från Sveriges regering utan också att fördraget förhandlas fram i en väldigt sluten process, till stor del bakom lyckta dörrar. Det är inte bra. Visst ökar stödet för EU i Sverige, men det finns alltså ett starkt motstånd. Det finns också ett stort tryck på att anordna folkomröstningar i dessa frågor. Vi vet också av erfarenhet att när det utlyses folkomröstningar om EU-relaterade frågor vaknar också engagemanget. Då sjuder Sverige av debatt, man söker information och man går till valurnorna.

Hittills har dessa folkomröstningar kommit till först efter ett starkt, hårt och långvarigt opinionstryck från en stor del av det svenska folket. Det är ingen bra ordning att folkomröstningar kommer till först när påtryckningarna blir så starka att man inte klarar att hålla sig undan från regeringshåll.

Därför skulle jag vilja fråga: Vad är det som ska till för att Cecilia Malmström ska ompröva sitt hårdnackade motstånd mot en folkomröstning?

Anf. 70 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Herr talman! Jag är inte motståndare till folkomröstningar generellt. Jag tycker att de två om EU som vi har haft har varit bra på det sättet att de har haft en mobiliserande effekt, precis som Pernilla Zethraeus säger. Men jag tycker att man ska använda folkomröstningsinstrumentet med varsamhet, det vill säga när det är klara frågor man kan ta ställning till och när det finns en bred majoritet i Sveriges riksdag som tycker att man ska ha folkomröstning. Det är Sveriges riksdag som beslutar om detta. Här finns det en majoritet för att inte ha folkomröstning.

Vi försöker se till att de samtal som nu förs om fördraget – förhandlingar är det ju inte ännu, kanske börjar förhandlingsrundan i samband med toppmötet vid midsommar – förs så öppet som möjligt tillsammans med riksdagen och i olika offentliga sammanhang så gott det går. Vi kommer naturligtvis att fortsätta med den linjen och vara så tydliga med det som möjligt med förhoppningen att detta ska kunna antas i bred förankring i riksdagen och att vi ska kunna få till stånd en bättre ordning för beslut, insyn och demokrati i hela EU-apparaten.

Finansiering av avskaffandet av förmögenhetsskatten

Anf. 71 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Den borgerliga regeringen har ju bestämt sig för att avskaffa förmögenhetsskatten. Det görs utan att den förändringen finansieras. Därmed bryter Anders Borg mot det löfte som gavs i valrörelsen om att skattesänkningar skulle finansieras.

Alla ”normala” inkomsttagare har själva fått betala för sina skattesänkningar genom höjda avgifter till exempel till a-kassan, genom nya skatter som till exempel den på trafikförsäkringen eller genom försämrade trygghet och sänkta ersättningsnivåer. Men när de rikaste svenskarna ska få hundratusentals eller till och med miljoner kronor i sänkt skatt per person – det är faktiskt 200 svenskar som får en så stor skattesänkning – behöver det inte finansieras. Jag undrar vad finansministern vill göra åt den här orättvisa politiken.

Anf. 72 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Jag delar naturligtvis Fredrik Olovssons oro för att man har stora klyftor i Sverige. Det är tyvärr resultatet av ett långt socialdemokratiskt maktinnehav och även en aktiv socialdemokratisk politik. Inte minst det faktum att man tog bort arvs- och gåvoskatten hade ju effekter som påverkade fördelningen på precis samma sätt som när vi nu vidtar åtgärder som gäller förmögenhetsskatten.

Det är viktigt att komma ihåg det här, därför att det blir ett litet problem med den socialdemokratiska retoriken om man inte kommer ihåg varför åtgärderna vidtas. Arvs- och gåvoskatten togs bort för att gynna företagsamhet i Sverige. Förmögenhetsskatten tas bort för att gynna företagsamhet i Sverige. Arvs- och gåvoskatten togs bort därför att det undergrävde skattemoralen att man kunde välja att betala den. Förmögenhetsskatten tas bort därför att det undergräver skattemoralen att man kan välja att betala den. Det är samma typ av logik.

Det ska naturligtvis också erinras om att vi har mycket stora överskott. Vi ser fram emot de största överskotten på tio år i de offentliga finanserna. Då är det en ansvarsfull finanspolitik vi för.

Anf. 73 FREDRIK OLOVSSON (s):

Herr talman! Finansministern kan ju glädja sig åt att han har fått överta väldigt stora överskott i de offentliga finanserna, som han nu uppenbarligen använder till olika former av ofinansierade skattesänkningar.

Det är noterbart att samtidigt som man tar bort skatten för dem som är allra rikast, sänker den med upp till 1 miljon kronor – 200 svenskar får 1 miljon kronor eller mer i sänkt skatt – tycker man att det är nödvändigt att försämma ålderspensionen för dem som är förtidspensionerade i dag. Man skapar alltså en ny grupp fattigpensionärer. Det måste man göra för att föra en ansvarfull statsfinansiell politik. Men man tycker samtidigt att man ofinansierat kan sänka skatterna för dem som är allra rikast i Sverige. Det är inte undra på att finansministern har problem med opinionen.

Men man kanske inte ska skylla på finansministern, för han har gjort klart att han egentligen vill ha finansierade skattesänkningar. I det här fallet är han vederbörligen överkörd av partiledarna i de borgerliga partierna.

Anf. 74 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Låt oss bara minnas att Socialdemokraterna sedan 1998 har genomfört ofinansierade skattesänkningar på 230–240 miljarder. Det rör sig om 60–70 miljarder i kompensation för egenavgifter. Det handlar om ett antal miljarder i avskaffad arvs- och gåvoskatt. Det handlar, som

vi minns från valrörelsen, om mycket stora skattesänkningar, inte minst för personer med betydande inkomster.

Vi har sänkt skatten med betydande belopp. Den största skattesänkningen är jobbvdraget för låg- och medelinkomsttagare. Det är en skattesänkning som Socialdemokraterna angrep därför att den var ofinansierad. Det var den definitivt inte eftersom den är väl förenlig med de överskottsmål vi har.

Det är så här vi kommer att bedriva vår politik. Vi prioriterar det som ger jobb, oavsett om det är jobbvdrag eller förmögenhetsskatt. Vi finansierar det på ett ansvarsfullt sätt så att vi upprätthåller ett gott sparande i den offentliga sektorn, därför att målet är jobb, därför att det är jobben som tar hand om fördelningen och det är genom att minska arbetslösheten vi bygger ett samhälle där alla får plats.

Utförsäljningen av Telia Sonera

Anf. 75 PETER JEPPSSON (s):

Herr talman! Jag skulle vilja rikta min fråga till försvarsminister Mikael Odenberg. Utförsäljningen av Telia Sonera har inte föregåtts av någon grundlig analys och konsekvensbeskrivning. Detta är mycket olyckligt då det får konsekvenser som är viktiga att vara medveten om innan man springer åstad.

Försvarsmakten däremot har uppmärksammat regeringen på mycket allvarliga kommunikationsproblem som kan uppstå vid en kris som till exempel stormen Gudrun. En total utförsäljning skulle dessutom innebära att Försvarsmakten får upprätta motsvarande verksamhet i egen regi, med de kostnader som skulle förknippas med detta.

Hela försvarsutskottet har i dag ställt sig bakom ett yttrande där vi kräver att regeringen tar hänsyn till de allvarliga konsekvenser som förbisetts på försvarsområdet och som minskar Sveriges möjligheter att bemöta en kris- eller krigssituation. Utifrån dessa allvarliga brister vill jag fråga försvarsminister Mikael Odenberg hur han avser att agera.

Anf. 76 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Herr talman! Jag kan omedelbart tillmötesgå försvarsutskottet genom att konstatera att regeringen kommer att omhänderta önskemålet och se till att hanteringen av företaget Telia Sonera sker på ett sådant sätt att olika svenska säkerhetsintressen tillvaratas. Omsorgen om detta är också ett av skälen till att en remiss till Försvarsmakten har ingått som ett led i den hittillsvarande beredningen av frågorna kring Telia Sonera.

Anf. 77 PETER JEPPSSON (s):

Herr talman! Jag är självfallet mycket glad åt att försvarsministern har tagit till sig Försvarsmaktens och det eniga försvarsutskottets kritik. Det är klädsamt att den borgerliga regeringen medger att den huvudlösa utförsäljningen av statliga bolag åtminstone måste föregås av en debatt och en analys av hur det ska ske och även en konsekvensbeskrivning.

Samtidigt vill jag påpeka att när Televerket bolagiserades gjordes en riktig konsekvensanalys. Jag hoppas att det är avsikten också i detta fall.

Prot. 2006/07:104
10 maj

Anf. 78 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m):

Herr talman! Jag tror säkert att synen på graden av statligt ägande i Telia Sonera kan vara en partiskiljande fråga i denna kammare. Däremot är omsorgen om vitala svenska säkerhetsintressen i samband med hanteringen av företaget Telia Sonera inte partiskiljande. Därför slår Peter Jeppsson i någon mån in öppna dörrar. På den punkten skiljer vi oss inte åt.

Regeringen kommer inte att tveka att vidta de åtgärder som är nödvändiga eller ge de uppdrag om konsekvensanalyser som till äventyrs kan erfordras i den fortsatta beredningen av ärendena kring Telia Sonera.

Frågestund

Hundsmuggling och risk för smittspridning

Anf. 79 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Herr talman! Jag har en fråga till jordbruksministern. En tidningsrubrik hade nyligen följande lydelse: Hundsmuggling kan göra bär farliga. Bakgrunden till rubriken är att en länsveterinär har slagit larm i en tidningsartikel om en ökande smuggling av hundar till Sverige, vilket medför att det finns en påtaglig risk att en farlig typ av bandmask, som ofta förekommer hos insmugglade hundar, kommer att spridas i Sverige. Enligt uppgiftslämnaren smugglas hundar från alla håll och kanter. Han framhåller att dvärgbandmasken sprids vidare till människor via svamp och bär, därav den nämnda rubriken.

Min fråga är: Hur ser jordbruksministern på den uppmärksamade företeelsen hundsmuggling och risk för smittspridning som jag refererat?

Anf. 80 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Företeelsen som frågeställaren refererar är till förfång för oss i Sverige. Den är till förfång för dem som håller djur i Sverige. Av det skälet har vi ganska stränga införselbestämmelser på vissa områden, bland annat på det här omnämnda området, innebärande att man inte får föra in den här typen av sällskapsdjur utan att de har genomgått speciella tester som visar att de är fria från den typ av sjukdomar som vi tack och lov fortfarande är fria från i vår del av världen och enligt mitt förmenande fortsatt ska vara fria från.

Jag ämnar se till att vi även fortsättningsvis har höga skyddsnivåer så att vi kan hålla våra bärmarker, för att ta det exemplet, fria från den nämnda typen av sjukdomar.

Anf. 81 KJELL ELDENSJÖ (kd):

Herr talman! Tack för svaret, ministern! I artikeln sägs det att nämnda smuggling ökar. Det är kanske detta som är den största risken, även om man i dag kanske inte ser så mycket av smitta till människor eller så. Men vi kan se att till exempel fästingplågan hela tiden ökat i landet.

Ur det här kan komma att det längre fram är en ganska stor smittrisk. Därför vore det väldigt bra om jordbruksministern kunde verka för ett minskat smugglande och för att vi får en bättre koll på detta.

Anf. 82 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Vi har ett antal organ, myndigheter, i vårt land som har i uppgift att se till att nämnda typ av verksamhet inte förekommer. Vad jag närmast tänker på i det här avseendet är Tullverket. Finansministern, som har ansvar för det, sitter ju här och hör frågeställningen. Han tar säkert till sig vad frågeställaren säger.

Jag upprepar vad jag sade i mitt tidigare svar, nämligen att jag är angelägen om att vi håller Sverige fritt från de smittsamma sjukdomar som vi för närvarande är fria från, och det tycker jag att vi ska förbli under överskådlig tid framåt.

Oppositionens möjlighet att yttra sig i trafikförsäkringsfrågan

Anf. 83 CHRISTINA OSKARSSON (s):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till Anders Borg.

Laila Bjurling frågade tidigare om trafikförsäkringen. Jag hakar på det temat. Den borgerliga regeringen har ju aviserat att man vill föra över det ekonomiska ansvaret för trafikskador till trafikförsäkringen. Med andra ord: Den som skadas i trafiken ska inte längre omfattas av den solidariskt finansierade socialförsäkring som vi har.

Systemskiftet har redan börjat här. Från den 1 juli kommer ju regeringen att ta ut en extraskatt på trafikförsäkringen på i genomsnitt 700 kronor per år.

Skatteutskottet är det utskott som nu behandlar ärendet. De har skickat ut frågan till flera utskott, bland annat till civilutskottet där jag är ledamot, för att inhämta synpunkter.

Den borgerliga majoriteten i mitt utskott har vägrat att ge oss möjlighet att yttra oss över förslaget – detta trots att vi har trafikförsäkringsfrågan i vårt utskott.

Jag vet att man som majoritetsparti har möjlighet att förvägra oppositionen att yttra sig. Men jag vill fråga Anders Borg om han tycker att det är förenligt med god sed och öppenhet att inte låta alla komma till tals i en så här viktig fråga.

Anf. 84 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! I Christina Oskarssons fråga ligger återigen tanken att vi genomför ett systemskifte i Sverige. Men vi har ju allmänna sociala försäkringar för sjukdom, arbetsskada och arbetslöshet. Där har vi ingen som helst avsikt att förändra.

Många länder har beskattning på trafikförsäkringspremier. Det har man inte därför att de har för avsikt att genomföra systemskiften hit eller dit, utan det handlar om ett bra och rimligt sätt att minska risken för trafikolyckor.

I Sverige har vi ett omfattande trafiksäkerhetsarbete. Men vi har också haft betydande problem. År efter år har regeringen kunnat redovisa att man inte uppfyller de mål man haft. Därför är det värt att pröva nya

metoder för att förbättra trafiksäkerheten. En skatt på trafikförsäkringspremier är då ett viktigt medel.

Naturligtvis har det varit möjligt för många att yttra sig i frågan. Inte minst i denna kammare, men också i många andra sammanhang, har jag noterat att Socialdemokraterna har framfört synpunkter på detta.

Prot. 2006/07:104

10 maj

Frågestund

Anf. 85 CHRISTINA OSKARSSON (s):

Herr talman! Jag vill ställa en annan fråga till Anders Borg. Det gäller samma område.

Regeringen har nu tagit fram direktiv till en utredning som ska se över hur man kan plocka bort dem som skadas i trafiken från den allmänna socialförsäkringen. När man läser direktiven blir man väldigt förvånad, för det ska inte vara en parlamentarisk utredning där alla partier har möjlighet att vara med och lämna synpunkter. Regeringen har i stället valt att tillsätta en ensamutredare. Det är för oss väldigt märkligt eftersom det gäller en så stor fråga och en fråga som påverkar så många människor.

Jag vill fråga Anders Borg varför den borgerliga regeringen inte vill ha alla partiers synpunkter i en så här viktig fråga.

Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (m):

Herr talman! Det är naturligtvis en viktig diskussion som Christina Oskarsson tar upp. Under många år har stora resurser lagts på trafiksäkerhetsarbetet, men det har inte gått riktigt bra. Många människor, inte minst unga män som kör motorcykel, har drabbats av svåra olyckor som lett till livslångt lidande och till stora kostnader för samhället i termer av sjukvård och en stor belastning på socialförsäkringarna.

Vill vi ha uthålliga sociala försäkringar som omfattar alla och som ger rimlig inkomsttrygghet måste vi vårda de olika systemen. En viktig del av det som vår regering gör är att vi föreslår en trafikförsäkringspremie därför att det är en viktig trafiksäkerhetsåtgärd. Socialdemokraterna avvisar detta. Men vi får inte veta något om hur man ska uppnå en motsvarande förbättring av trafiksäkerheten.

Jag är mycket säker på att den här regeringen gör precis som förra regeringen som många gånger har provat huruvida man vill ha en parlamentarisk utredning eller en särskild utredare eller om en utredning ska göras inom departementet eller om det ska vara någon annan utredningsform.

Vi får väl utvärdera och se hur det faller sig mellan regeringar. Men det är knappast så att den här regeringens beteende avviker från tidigare regeringars beteende.

Byggandet av Sametingets hus i Kiruna

Anf. 87 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till jordbruksminister Eskil Erlandsson. Ända sedan Sametinget bildades, 1993, har byggandet av ett eget sametingshus diskuterats.

Statens fastighetsverk fick 2004 i uppdrag att utreda frågan och gick vidare bland annat med en arkitekttävling. Den är nu genomförd, och en vinnare har utsetts.

Den diskuterade tomten i Kiruna beräknas nu ligga inom ett rasriskområde. Det handlar då om de närmaste 30–40 åren. Detta har gjort att Statens fastighetsverk har dragit tillbaka sin ansökan om pengar från Finansdepartementet. För att det ska bli något byggande över huvud taget måste regeringen komma med nya direktiv till Fastighetsverket.

Min fråga till jordbruksministern är därför: Vilket direktiv kommer ni från regeringen att ge Statens fastighetsverk, och vilket besked har ministern att ge Sametinget om en ny byggnad för Sametingets verksamhet?

Anf. 88 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Jag vill tacka för frågeställningen som är synnerligen viktig och intressant.

Sedan förra regeringens tid finns det ett antal – jag skulle vilja säga en handfull – förslag och utredningar om rennäringsfrågor och samefrågor. Alla de här utredningarna och de förslag som finns på olika områden har jag nu samlat i en grupp i vilken jag ämnar se till att alla utestående frågeställningar som den socialdemokratiska regeringen lämnat efter sig bereds.

Jag hoppas att den här gruppen i sitt beredningsarbete inom rimlig närtid kommer med ett förslag till mig som jag sedan kan presentera för riksdagen i de delar som så att säga behöver gå hit.

Anf. 89 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s):

Herr talman! Tack för det svaret, ministern! Det var dock inte ett svar på det jag frågade om. Jag frågade om det direktiv som Statens fastighetsverk fått för sitt uppdrag att se över möjligheterna till byggandet av ett sametingshus. Det arbetet startade vi 2004, och det har liksom inte med de andra utredningarna att göra.

Vi från riksdagen har gett Sametinget stora uppgifter som vi har lyft över från Jordbruksverket och länsstyrelsen. I dag har man inte möjlighet att inom de byggnader man har fullfölja sina uppgifter. Man har inte möjlighet att ha plenum på ett och samma ställe, utan man är tvungen att åka runt till olika ställen. Det gäller alltså själva byggnaden.

Mig veterligt berörs inte den i utredningarna, utan detta är ett speciellt uppdrag. Det är därför jag frågar om det är en prioriterad uppgift för ministern och om ministern kommer att ta tag i detta och ge Statens fastighetsverk nya direktiv så att de kan fortsätta att jobba med denna fråga.

Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c):

Herr talman! Principiellt – detta vill jag gärna säga till kammarens ledamöter – är det min uppfattning att beslut om olika typer av verksamhet ska fattas så nära de människor som berörs som möjligt. Av det skälet är det viktigt att en församling som har fått samhällets mandat att fatta beslut om olika frågor har dels en samlingspunkt, dels möjlighet att fatta beslut på ett korrekt och bra sätt.

Men i det här fallet var inte det förslag som fanns möjligt att genomföra, därför att den grundverksamhet som pågår i staden Kiruna, som är tänkt att expandera, skulle påverka, som sades i frågeställningen, inom kanske 30–40 år den byggnad som var tänkt att uppföras. Därför har man vänt sig till regeringen och sagt: Vi kan inte fullfölja uppdraget. Därför har jag alltså lämnat även denna fråga till den grupp som ska bereda de frågeställningar som den socialdemokratiska regeringen lämnade efter sig.

Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det fick bli dagens sista svar i denna frågestund. Jag ber att få tacka ledamöter och ministrar för deltagandet i denna frågestund.

Prot. 2006/07:104

10 maj

Frågestund

9 § (forts. från 7 §) **Jakt och viltvård** (forts. MJU10)

Jakt och viltvård

Anf. 92 NINA LARSSON (fp):

Herr talman! Jag har varit fantastiskt lyckligt lottad som har vuxit upp mitt i skogen. Jakt och viltvård har för mig varit en del av vardagen och något fullständigt naturligt.

I dag behandlar vi betänkande MJU10 *Jakt och viltvård*. Mycket klokt har redan sagts av mina två allianskolleger före frågestunden. Det har också sagts en del klokt från andra parter, får man lov att säga, för det finns trots allt en viss enighet i frågan, och det är oerhört viktigt.

Det ligger egentligen inte för mig att upprepa saker, så jag tänker inte bli så långgrandig. Men jag är trots allt politiker, så därför tänker jag passa på, när jag ändå står här, att trycka på framför allt en sak.

Att jag har haft tur att få växa upp på landsbygden har gett mig naturliga och starka band till jakt och viltvård, och det är jag förstås glad för. Men så ser inte situationen ut, som vi vet, för alla i vårt land. Och just detta är en av våra stora utmaningar, tror jag.

I betänkandet betonas just vikten av att stärka och legitimera jägarnas roll. Att locka nya unga och att locka fler kvinnor till jakten tror jag är avgörande för viltvårdens framtid. Detta är en grannliga uppgift inte bara för Jägarförbundet, för vilket det faller sig naturligt att ta hand om detta, utan också för samhället i stort. Därmed faller ansvaret tungt på oss politiker.

I debatten, inte så mycket här i dag kanske men i andra sammanhang, kan man ibland få uppfattningen att den typiske jägaren är en tjuvskjutande ligist vars enda mål här i livet är att skjuta vargar. Ibland kan man till och med höra jägarkåren jämföras med grovt kriminella mc-gäng. Så är det givetvis inte, men att den bilden finns är oerhört olyckligt. Vi måste alla bli mycket bättre på att mota bort den bilden, för vilka signaler sänder den till de nya, de unga och de kvinnor som vi försöker rekrytera till jakt och viltvården?

Jakt och viltvård handlar om en verksamhet som med omsorg och stort engagemang vårdar vårt vilt och vår natur – en verksamhet som är av mycket stort värde för oss alla.

Att aktivt arbeta för att locka nya människor till denna verksamhet åligger också Jägarförbundet, som vi kan läsa i betänkandet, men ansvaret faller, som jag sade, på oss politiker och på oss alla. Genom att uppmärksamma detta viktiga arbete kan vi också sprida den positiva bild av arbetet som detta innebär. Men styrkan i detta är det ideella engagemanget, och det tror jag är något som vi starkt måste värna om.

Avslutningsvis tänkte jag nämna några ord om gryttjakten som var uppe här före frågestunden. Som vi hörde i ett tidigare inlägg påbörjades ett arbete under den förra regeringen. Man hann inte klart. Det var valår, och jag har en viss förståelse för att saker och ting då tar lite extra tid. Nuvarande regering arbetar med frågan, och det är något som jag och Folkpartiet följer med stort intresse. Vi har inte landat än och det finns lite olika uppfattningar i frågan. Men detta ska bevakas, och det är oerhört viktigt.

Därmed, herr talman, vill jag tacka för ordet. Jag vill också passa på att yrka bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

Anf. 93 IRENE OSKARSSON (kd):

Herr talman! Människans historia är kantad av historier om jakt. Titta bara på våra hållristningar och andra fornlämningar som ger oss kunskap om hur man under gångna tider bedrev jakt, jakt för att överleva.

Under de senaste hundra åren har vi sett en stor förändring av jakten. I dag är det ingen i vårt land som i bokstavlig bemärkelse säger: Jag måste jaga för att överleva. Men det finns många jägare och markägare som lever av vad jakten ger både direkt och indirekt, och det har vi hört tidigare här i kammaren. Det är oerhört viktigt att vi tar vara på de rekreativsmöjligheter som jakten ger.

För egen del glömmar jag aldrig den unge grabb som med sin far skulle ta med mig ut på jakt. Han satte mig i tornet och sade: Nu håller du käften, Irene. Att sitta där tyst ett antal timmar ger oerhört mycket, och jag tror faktiskt att många i det här landet slipper sjukskrivningar på grund av älgjakt och andra företeelser.

Vi är många som har vuxit upp med jakthistorier om vaknätter och morkullejakt vid 1900-talets början och så vidare. Och vi kan vara stolta över den tradition vi har. Många skulle säga att det här är en positiv bild, kanske en för positiv bild, men jag tror inte att det är fallet. Nina nämnde just ungdomar som fått växa upp med jakt och viltvård tillsammans med äldre jägare som lärt ut hur man vårdar naturen och hur man tillsammans tar hand om flora och fauna. De lägger ned otaliga timmar ideellt arbete på detta. Det är ovärderligt.

Det är också det som har gjort att svenska jägare i dag har ett uppdrag från oss här i riksdagen och från regeringen att värna viltvård. Den kunskap som finns i de här leden ska vi se som en oerhörd resurs och kanske än mer både stötta och dra nytta av, för som har sagts här kommer ungdomar allt längre ifrån den naturliga kunskapen om vad naturen ger och vad vi har att vårda och förvalta.

Jägarförbunden har jobbat med detta. Det är naturligt att vi ser det som en viktig del. Vi läser i andra delar av § 28 att jägaren har ett stort ansvar för att spåra upp det vilt som kan ha blivit skadat, att ta hand om det, att ha hundar som fungerar i det sammanhanget och så vidare. Ty-

värr saknas det fortfarande ibland. Alltså är en satsning på fortsatt kunskapstillförsel, fortsatt dialog och fortsatt folkbildning i de här frågorna oerhört viktig. Det är viktigt att jägarorganisationerna har resurser nog att bedriva det här arbetet. Jakt måste vara hänsynsfull, reglerad och långsiktigt hållbar samt anpassad till den population som finns av de arter som man bedriver jakt på.

Det är självklart att jakten ska ta hänsyn till de arter som är beroende av varandra. Det går inte att jaga ut det som är föda för en annan art. Det tror jag är en självklarhet i dag men kanske ändå måste påtalas, inte minst för nya jägare.

Jag tror också att jägarförbunden och vi kan lägga en större vikt på att få fler kvinnor med i jakt. Det här är ett område som på sina håll fortfarande är knepigt att komma in i som kvinna. Desto viktigare är det att vi lägger kraft på det här och att jägarförbunden får vårt uttalade stöd i det arbete som pågår.

När vi i dag talat om § 28 och då menat hur vi hanterar jakt på varg och så vidare, skyddsjakt, kan jag känna att vi nu äntligen kanske kan få legitimitet för att vårda också de stora. Vi som inte lever med dessa in på knuten tror jag inte riktigt förstår den känsla som har funnits bland de människor som jag har talat med och som definitivt inte är några stora otäcka typer som vill skada varg och annat. De vill känna en trygghet och vill känna att det finns en legitimitet för att de också får värna dem som är dem kärast. Med den här förändringen tror jag att vi kan få en betydligt större acceptans för arbetet med att få en vargstam i Sverige som är en population stor nog att fungera och att vi också får annat stort vilt som kan fungera.

Kristdemokraterna ser med tillförsikt fram emot det arbete som pågår när det gäller älgar och älgförvaltning. Vi hoppas att den minister som stod här för en stund sedan, jordbruksministern, efter sommaren kommer att lägga fram ett förslag i de här frågorna. Vi tror att det är oerhört viktigt att vi får till stånd acceptans underifrån. Där finns ett väldigt gott arbete gjort mellan markägare och jägare som jag hoppas tas till vara.

Vi kan också i det sammanhanget påtala behovet av att man som markägare och jägare bättre använder de resurser som finns. Våra kära ledningsgator till exempel skulle kunna vara en väldigt bra "betesåker" för älg, för att naturligtvis förhindra att de äter upp nyplanterad skog och så vidare.

När det gäller småviltsjakt i fjällen har det sagts mycket från alliansvännerna, så jag tänker inte upprepa det. Men vi kristdemokrater ser det som angeläget att det sker som är sagt från ministrarnas sida, att man ser över det som gäller de närmast boendes möjligheter att jaga i det här sammanhanget. Det är viktigt att se det som en regionalpolitisk fråga, vilket också EU påtalar att man kan få göra. Jag tror att det här kommer att visa sig fungera väl, med de uppföljningar som sker framöver.

När det gäller eftersök av vilt hoppas vi i den kristdemokratiska gruppen att regeringen, efter det som vi i utskottet nu har skrivit, kommer tillbaka och att vi kan konstatera att det kommer att ske en och annan förändring på det området – till det bättre för både markägare och jägare.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 94 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Herr talman! Jag hade först tänkt att jag skulle anmäla mig till talarlistan, men sedan såg jag att vi hade vår skickligaste ledamot som tar hand om debatten så då gjorde jag det inte.

Men sedan satt jag och tittade i mitt televisionsskåp på rummet och fick höra Ola Sundell argumentera för vissa frågor. Han använder lite osympatiska argument, tycker jag, gentemot Helén Pettersson i Umeå. Helén Pettersson är mycket påläst och mycket duktig. Hon har specialiserat sig på de här frågorna. Hon ställer frågor om sådant som pågår i Regeringskansliet i dag och får då svaret att om man är ny i det här gammet så kanske man inte har förstått allting – om jag ska tolka det fritt. Det tycker jag inte är så bra.

Jag vill säga något kort om den Ekströmska utredningen, som var på tapeten. Men innan dess ska jag tala om en annan sak.

Socialdemokraterna tog fram ett jakt- och viltvårdspolitiskt program förra året. Tre månader före valet hade vi det komplett och färdigt. Jag var uppe på Fävikens Game Fair förra sommaren och deltog i diskussioner om den framtida politiken. Jag fick då till min förvåning se att Moderaterna i stort sett hade kopierat Socialdemokraternas jaktpolitiska program. Jag blev oerhört förvånad, men kanske lite stolt också. Om Moderaterna är förståndiga i vissa avseenden – så okej, varför inte kopiera vårt program? Men de erkänner det naturligtvis inte.

Den Ekströmska utredningen har rönt ett oerhört hårt motstånd i åtminstone fjällänen i norra Sverige. Alla de förslag som man har lagt fram i utredningen skulle kunna förstöra mycket av det som är uppbyggt i dag. Man skulle radera alla viltvårdsområden. Man skulle radera fjälljaktförmen, som nu anses fungera ganska bra och så vidare.

Sedan fick vi reda på att den Ekströmska utredningen inte skulle komma att hanteras. Den skulle i papperskorgen, precis som statsministern sade. Men i papperskorgen är den ju inte. För bara några minuter sedan satt jag och lyssnade på jordbruksministern. Han sade att han har tillsatt en grupp och ämnar tillsätta mer folk i den gruppen för att bereda bland annat den Ekströmska utredningen. Det står också i betänkandet att den bereds.

Jag skulle vilja att Ola Sundell förklarar vad som är skillnaden mellan att inte göra politik av en utredning och att bereda den precis som det är sagt nu. Dessutom tycker jag att det skulle vara på sin plats om Ola Sundell mer eller mindre bad Helén Pettersson i Umeå om ursäkt för att han har uttalat sig på ett sätt som att hon inte skulle begripa bara för att hon är ung och ny i kammaren. Helén Pettersson har rönt stor uppskattning i sitt hemlän och även utanför länet för det sätt hon hanterar jakt- och viltvårdsfrågorna på. Jag tror att det är få män ens i min egen ålder och som har varit jägare i snart 40 år som kan de här frågorna lika bra som Helén Pettersson.

Ola Sundell! Förklara vad som menas med att göra politik och jämför med vad som menas med att bereda ett sådant här betänkande!

Anf. 95 OLA SUNDELL (m):

Herr talman! Jag missade tydligen tekniken med att man ska trycka för att begära replik. Jag trodde att det gick lika bra att resa sig, men så är det tydligen inte. Vi ska sitta numera när vi begär replik.

Karl Gustav Abramsson tog upp ett antal punkter. Det ena som vi berörde under debatten var Ekströms utredning. Vi ska komma ihåg att bakgrunden till den utredningen var att se över möjligheterna att lösa ut samebyarna från deras jakträtt.

Jag var med i en interpellationsdebatt där Margareta Winberg klargjorde att hon bestämt sig för att man skulle utföra utredningen. Denna kom så småningom fram med ett antal förslag, som egentligen inte i någon del tog sikte på ursprungsdelens, nämligen att samebyarna skulle lösas från sin jakträtt på privat mark inom åretruntmarkerna. Det är alltså bakgrunden.

Jag vill svara på frågan om beredning och semantik och det ena med det andra. Vi i alliansen har uttalat oss om hur vi ser på utredningens förslag. Alla utredningar bereds, vare sig man tycker att de är bra eller dåliga. De går ut på remiss och behandlas på olika sätt. Det är där språkförbistringen består.

I exemplet med Västerbotten är bakgrunden den – och det kanske kammaren inte känner till – att man har använt den här förbistringen till argument mot regeringen utan att först ta reda på hur det ligger till. Det är klart att jag ilsknar till.

Det är bakgrunden till den språkförbistring som nu råder i kammaren. Det vore på sin plats att Karl Gustav Abramsson med flera tog reda på de här sakerna och vad som menas innan de går vidare och sprider budskapet att regeringen talar med kluven tunga. För det gör inte alliansregeringen.

Anf. 96 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Herr talman! Jag tror att Ola Sundell minns lite fel. Huvudsyftet var inte att lösa ut samebyarnas jakträtt, utan att försöka lösa den tvist som har funnits i många, många decennier om hur jakträtten ska delas, dels ovanför odlingsgränsen, dels nedanför odlingsgränsen men ovanför lappmarksgränsen. Det var inte fråga om att ensidigt försöka lösa ut den.

Sören Ekström hade som ett av sina resonemang i utredningen att man skulle kunna försöka sig på en sådan åtgärd, men det sade samerna definitivt nej till. Det ville man inte veta av. Det må vara dem förlåtet att de hade den uppfattningen, eftersom en del av kulturen enligt deras mening skulle gå förlorad.

Ola Sundell! Den Ekströmska utredningen var remitterad. Det är klart att det ingår som ett led i beredningen av ett ärende. Men det finns ingen plikt för regeringen att fortsätta sedan remissvaren inkommit. Man kan lägga det till handlingarna och låta det ligga. Här pågår de facto en formell beredning av den Ekströmska utredningen. Ola Sundell måste ändå hålla med om att statsministerns budskap skiljer sig från jordbruksministerns. Jag tror att Moderaterna före valet över huvud taget inte ville höra talas om att den Ekströmska utredningen skulle få någon behandling alls. Det var därför Fredrik Reinfeldt sade ifrån om detta. Det är jag helt övertygad om.

Vi i Socialdemokraterna framförde tydligt att man borde se över de utredningar som fanns på sameområdet och att man skulle kunna göra det i en form som vi ville kalla samelagsberedningen. Där skulle man sammanföra allt detta och komma till en riktig och bra slutsats.

Anf. 97 OLA SUNDELL (m):

Herr talman! Nu börjar det likna någonting, för nu kommer vi in på det område som den berömda Ekströmska utredningen berör, alltså relationerna mellan renskötare och övrig befolkning. Där har alliansen verkligen sträckt ut en hand. Vi har en arbetsgrupp i dag som sitter och jobbar med alla de här utredningarna exkluderande just Ekströms utredning. Det innebär förstås att vi gärna ser att flera partier utanför alliansen kommer fram med förslag inom detta väldigt speciella område gemensamt.

När det gäller markfrågor över huvud taget, och kanske även delvis jaktfrågor, är det synnerligen viktigt att det inte sker förändringar från gång till annan om det blir olika majoriteter i kammaren. Det här med att bjuda in framför allt Socialdemokraterna i diskussionen har jag själv ställt mig bakom. Jag tycker att det är väldigt bra. Det finns verkligen en möjlighet att lösa upp de här knutarna, som har funnits under lång tid.

Vi ska komma ihåg att det under den förra mandatperioden i stort sett kom ett enda förslag, ett väldigt harmlöst förslag, när det gäller rennäringen och samepolitiken, ett enda ärende av föga dramatisk karaktär. Men det ligger utredningsförslag som är besvärliga. Det är bra om s kommer att vara med och utforma politiken gemensamt med alliansen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.26 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 maj

SoU12 Vissa läkemedels- och psykiatrifrågor

Punkt 2 (Psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

246 för utskottet

15 för res. 2

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 s, 79 m, 20 c, 21 fp, 17 kd, 12 mp

För res. 2: 15 v

Frånvarande: 33 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 7 kd, 7 v, 7 mp

Prot. 2006/07:104

10 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

SoU13 Äldrefrågor

Punkt 1 (Äldrepolitikens inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (s, mp)

3. res. 2 (v)

Förberedande votering:

110 för res. 1

16 för res. 2

136 avstod

87 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

136 för utskottet

110 för res. 1

16 avstod

87 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 20 c, 21 fp, 17 kd

För res. 1: 99 s, 11 mp

Avstod: 15 v, 1 mp

Frånvarande: 31 s, 19 m, 9 c, 7 fp, 7 kd, 7 v, 7 mp

Punkt 5 (Kompetensstegen)

1. utskottet

2. res. 4 (s, v)

Votering:

149 för utskottet

114 för res. 4

86 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 79 m, 20 c, 21 fp, 17 kd, 11 mp

För res. 4: 98 s, 15 v, 1 mp

Frånvarande: 31 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 7 kd, 7 v, 7 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU9 Kulturmiljövård

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU10 Folkbildningsfrågor

Punkt 2 (Kommuners och landstings ansvar för stöd till folkbildningen)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v)

Votering:

147 för utskottet

114 för res. 1

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 20 c, 21 fp, 16 kd, 12 mp

För res. 1: 99 s, 15 v

Frånvarande: 31 s, 19 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

Punkt 5 (Huvudansvaret för amatörkulturen)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

245 för utskottet

16 för res. 2

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 s, 79 m, 20 c, 21 fp, 16 kd, 11 mp

För res. 2: 15 v, 1 mp

Frånvarande: 32 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

KrU11 Stöd till ungdomsorganisationer och trossamfund

Punkt 1 (Statsbidrag till ungdomsorganisationer)

1. utskottet

2. res. 1 (mp)

Votering:

246 för utskottet

15 för res. 1

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 s, 79 m, 20 c, 21 fp, 16 kd, 13 v

För res. 1: 1 s, 2 v, 12 mp

Frånvarande: 32 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

Elina Linna och Lena Olsson (båda v) anmälde att de avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 3 (HBT-frågor i trossamfunden)

1. utskottet

2. res. 2 (v, mp)

Votering:

232 för utskottet

27 för res. 2

1 avstod

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 98 s, 78 m, 19 c, 21 fp, 16 kd

För res. 2: 15 v, 12 mp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 31 s, 19 m, 10 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

Prot. 2006/07:104

10 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

CU19 Planfrågor

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU20 Fastighetsrättsliga frågor

Punkterna 1–8

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 9 (Slutligt avskaffande av fideikommissinstitutet)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

244 för utskottet

16 för res. 2

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 s, 79 m, 20 c, 21 fp, 16 kd, 11 mp

För res. 2: 1 s, 15 v

Frånvarande: 32 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 8 mp

**CU30 Utåtande om grönboken om översynen av konsumentregel-
verket**

1. utskottet

2. res. 1 (s, mp)

3. res. 2 (v)

Förberedande votering:

120 för res. 1

15 för res. 2

124 avstod

90 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

135 för utskottet

111 för res. 1

16 avstod

87 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 79 m, 19 c, 21 fp, 16 kd

För res. 1: 99 s, 12 mp

Avstod: 1 c, 15 v

Frånvarande: 31 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

MJU10 Jakt och viltvård

Punkt 1 (Uthållig jakt och viltvård)

1. utskottet

2. res. 1 (s)

3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

100 för res. 1

12 för res. 2

144 avstod

93 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

147 för utskottet

99 för res. 1

15 avstod

88 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 79 m, 20 c, 20 fp, 15 kd, 13 v

För res. 1: 99 s

Avstod: 1 fp, 2 v, 12 mp

Frånvarande: 31 s, 18 m, 9 c, 7 fp, 9 kd, 7 v, 7 mp

Punkt 4 (Grytjakt)

1. utskottet

2. res. 5 (s, v, mp)

Votering:

134 för utskottet

125 för res. 5

1 avstod

89 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 78 m, 20 c, 20 fp, 16 kd

För res. 5: 98 s, 15 v, 12 mp

Avstod: 1 fp

Frånvarande: 32 s, 19 m, 9 c, 7 fp, 8 kd, 7 v, 7 mp

Prot. 2006/07:104

10 maj

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

12 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

EU-dokument

KOM(2007)161 Grönbok Europeiska området för forskningsverksamhet:

Nya utsikter

13 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 10 maj

2006/07:517 Fastighetsskatten och Norrland

av *Raimo Pärssinen* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:518 Sommarjobb

av *Fredrik Lundh* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:519 Rätten till individuell utvecklingsplan

av *Agneta Lundberg* (s)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:520 Beskattning av svenska pensioner

av *Raimo Pärssinen* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:521 Skolsegregation
av *Ibrahim Baylan* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 maj.

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 10 maj

2006/07:1133 Lightttrendens inverkan på naturen

av *Lars-Ivar Ericson* (c)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2006/07:1134 Musselodlare

av *Maria Kornevik Jakobsson* (c)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:1135 Tömningscentraler för taxi

av *Hillevi Larsson* (s)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1136 Nordisk insats i förhållande till globaliseringen

av *Billy Gustafsson* (s)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:1137 Praktik i skolan

av *Mats Gerdau* (m)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:1138 Relationerna mellan den estniska och den ryska befolkningen i Estland

av *Hans Linde* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:1139 Funktionshindrades möjlighet till arbete

av *Fredrik Lundh* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2006/07:1140 EU:s diskriminering av synskadade

av *Fredrik Lundh* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:1141 Fler kvinnliga företagare

av *Cecilia Widegren* (m)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:1142 Särskilda regler för gifta förtidspensionärer

av *LiseLotte Olsson* (v)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:1143 Avsaknad av konkurrens inom den postala infrastrukturen

av *Lisbeth Grönfeldt Bergman* (m)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:1144 Folkomröstning om svenskt euromedlemskap

av *Cecilia Wigström* i Göteborg (fp)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

Prot. 2006/07:104

10 maj

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 maj.

15 § Kammaren åtskildes kl. 17.17.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.50,

av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.26 och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott	1
4 § Planfrågor	1
Civilutskottets betänkande 2006/07:CU19	1
(Beslut fattades under 11 §.)	1
5 § Fastighetsrättsliga frågor	2
Civilutskottets betänkande 2006/07:CU20	2
Anf. 1 EGON FRID (v)	2
Anf. 2 STEFAN WIKÉN (s)	3
Anf. 3 CHRISTINE JÖNSSON (m)	4
Anf. 4 LENNART PETTERSSON (c)	6
Anf. 5 EGON FRID (v) replik	7
Anf. 6 LENNART PETTERSSON (c) replik	8
Anf. 7 EGON FRID (v) replik	8
Anf. 8 LENNART PETTERSSON (c) replik	8
Anf. 9 JAN ERTSBORN (fp)	9
Anf. 10 YVONNE ANDERSSON (kd)	10
(Beslut fattades under 11 §.)	10
6 § Grönboken om översynen av konsumentregelverket	10
Civilutskottets utlåtande 2006/07:CU30	10
Anf. 11 EVA SONIDSSON (s)	10
Anf. 12 EGON FRID (v)	11
Anf. 13 JAN LINDHOLM (mp)	12
Anf. 14 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m)	14
Anf. 15 EVA SONIDSSON (s) replik	16
Anf. 16 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	16
Anf. 17 EVA SONIDSSON (s) replik	16
Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (m) replik	16
Anf. 19 MARIA KORNEVIK JAKOBSSON (c)	17
Anf. 20 YVONNE ANDERSSON (kd)	18
(Beslut fattades under 11 §.)	18
7 § Jakt och viltvård	18
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07:MJU10	18
Anf. 21 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s)	18
Anf. 22 JACOB JOHNSON (v)	21
Anf. 23 TINA EHN (mp)	23
Anf. 24 OLA SUNDELL (m)	24
Anf. 25 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	26
Anf. 26 OLA SUNDELL (m) replik	26
Anf. 27 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	26
Anf. 28 OLA SUNDELL (m) replik	27
Anf. 29 CLAES VÄSTERTEG (c)	27
Anf. 30 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	29

Anf. 31 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	29
Anf. 32 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	29
Anf. 33 CLAES VÄSTERTEG (c) replik	29
(forts. 9 §)	29
Ajournering	29
Återupptagna förhandlingar	29
8 § Frågestund	30
Anf. 34 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30
<i>Skatt på trafikförsäkringen</i>	30
Anf. 35 LAILA BJURLING (s)	30
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (m)	30
Anf. 37 LAILA BJURLING (s)	31
Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (m)	31
<i>Övningen Noble Mariner och kärnvapen i Göteborgs hamn</i>	32
Anf. 39 HANS LINDE (v)	32
Anf. 40 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	32
Anf. 41 HANS LINDE (v)	32
Anf. 42 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	33
<i>Regeringens klimatpolitik</i>	33
Anf. 43 ULF HOLM (mp)	33
Anf. 44 Finansminister ANDERS BORG (m)	33
Anf. 45 ULF HOLM (mp)	34
Anf. 46 Finansminister ANDERS BORG (m)	34
<i>Demensvården</i>	34
Anf. 47 FINN BENGTSSON (m)	34
Anf. 48 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	35
Anf. 49 FINN BENGTSSON (m)	35
Anf. 50 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	35
<i>Anhörigstödet i sjukvården och äldreomsorgen</i>	36
Anf. 51 EVA JOHNSON (kd)	36
Anf. 52 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	36
Anf. 53 EVA JOHNSON (kd)	36
Anf. 54 Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	37
<i>Satsning på förnybara bränslen</i>	37
Anf. 55 ERIK A ERIKSSON (c)	37
Anf. 56 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	37
Anf. 57 ERIK A ERIKSSON (c)	38
Anf. 58 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	38
<i>Effektiv användning av bioenergi</i>	38
Anf. 59 ANITA BRODÉN (fp)	38
Anf. 60 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	38
Anf. 61 ANITA BRODÉN (fp)	39
Anf. 62 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	39
<i>Långtidsarbetslösa ungdomar</i>	39
Anf. 63 JENNIE NILSSON (s)	39
Anf. 64 Finansminister ANDERS BORG (m)	40
Anf. 65 JENNIE NILSSON (s)	40
Anf. 66 Finansminister ANDERS BORG (m)	40

<i>Folkomröstning om EU-konstitutionen</i>	41
Anf. 67 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	41
Anf. 68 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	41
Anf. 69 PERNILLA ZETHRAEUS (v)	42
Anf. 70 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	42
<i>Finansiering av avskaffandet av förmögenhetsskatten</i>	42
Anf. 71 FREDRIK OLOVSSON (s)	42
Anf. 72 Finansminister ANDERS BORG (m)	43
Anf. 73 FREDRIK OLOVSSON (s)	43
Anf. 74 Finansminister ANDERS BORG (m)	43
<i>Utförsäljningen av Telia Sonera</i>	44
Anf. 75 PETER JEPPSSON (s)	44
Anf. 76 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	44
Anf. 77 PETER JEPPSSON (s)	44
Anf. 78 Försvarsminister MIKAEL ODENBERG (m)	45
<i>Hundsmuggling och risk för smittspridning</i>	45
Anf. 79 KJELL ELDENSJÖ (kd)	45
Anf. 80 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	45
Anf. 81 KJELL ELDENSJÖ (kd)	45
Anf. 82 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	46
<i>Oppositionens möjlighet att yttra sig i trafikförsäkringsfrågan</i>	46
Anf. 83 CHRISTINA OSKARSSON (s)	46
Anf. 84 Finansminister ANDERS BORG (m)	46
Anf. 85 CHRISTINA OSKARSSON (s)	47
Anf. 86 Finansminister ANDERS BORG (m)	47
<i>Byggandet av Sametingets hus i Kiruna</i>	47
Anf. 87 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s)	47
Anf. 88 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	48
Anf. 89 HELENE PETERSSON i Stockaryd (s)	48
Anf. 90 Jordbruksminister ESKIL ERLANDSSON (c)	48
Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN	49
9 § (forts. från 7 §) Jakt och viltvård (forts. MJU10)	49
Anf. 92 NINA LARSSON (fp)	49
Anf. 93 IRENE OSKARSSON (kd)	50
Anf. 94 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s)	52
Anf. 95 OLA SUNDELL (m)	52
Anf. 96 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s)	53
Anf. 97 OLA SUNDELL (m)	54
(Beslut fattades under 11 §.)	54
Ajournering	54
Återupptagna förhandlingar	54
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 maj	54
SoU12 Vissa läkemedels- och psykiatrifrågor	54
SoU13 Äldre frågor	55
KrU9 Kulturmiljövård	56
KrU10 Folkbildningsfrågor	56
KrU11 Stöd till ungdomsorganisationer och trossamfund	56

11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	57
CU19 Planfrågor.....	57
CU20 Fastighetsrättsliga frågor.....	57
CU30 Utlåtande om grönboken om översynen av konsumentregelverket.....	58
MJU10 Jakt och viltvård	58
12 § Bordläggning.....	59
13 § Anmälan om interpellationer.....	59
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	60
15 § Kammaren åtskildes kl. 17.17.....	61

Prot. 2006/07:104

10 maj

Tryck: Elanders, Vällingby 2007